

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

ч. 91 січень – березень 1992

Вогонь Орлиної Ради

1

ДОРОГІ БРАТЧИКИ Й СЕСТРИЧКИ!

Ви всі вже напевно чули про велику подію 1-го грудня, минулого, 1991-го року. Український народ вільним, демократичним голосуванням майже одногосно одобрив самостійність України. Вслід за тим усі великі держави світу визнали Україну як рівного партнера в народів вольних колі. І ось сповнилося те, чого ми так дуже прагнули, о що молили Господа довгими роками: маємо ВІЛЬНУ, НЕЗАЛЕЖНУ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ!

Це не прийшло, як Божий дар з неба. Щоб здобути самостійну Україну, попрацювало багато її відданих синів і дочок, а між ними багато пластунів. Уже перед самим референдумом полетіла з діаспори в Україну група молодих людей, що протягом шістьох тижнів вели в східних областях України акцію, щоб люди голосували за Самостійність. Між ними були теж новацькі братчики і сестрички.

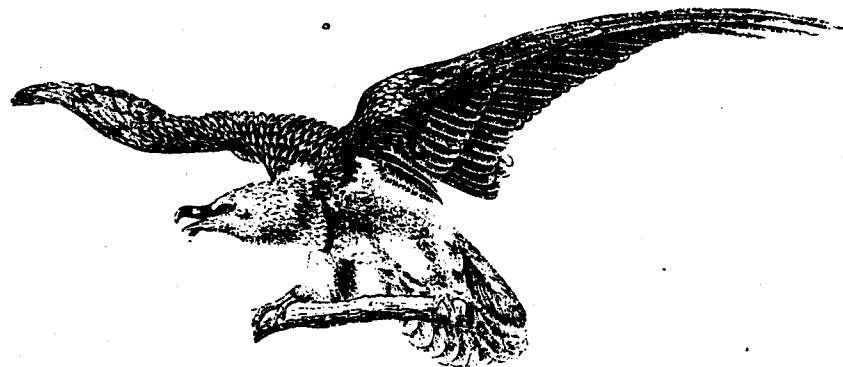
Тепер мусимо докласти всіх старань, щоб Україна стала могутньою, щасливою державою. А найкраще ми можемо це зробити нашою працею з пластовим новацтвом, коли навчимо українську дітвору, як любити Бога й Україну.

Не все добре молодій УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ!!!

Щиро вітаю Вас:

СКОБІ

Сергій Орел Орел

Орлиний Круг

19 серпня 1991

Гніздо Провідниці

Лист ч. 157

Дорогі Сірі Орлиці і Сірі Орли!

Повідомляю що Велика Рада Орлиного Круга відбудеться в суботу 12-го жовтня 1991 р. о год. 2:30 пол. у готелі Ramada Inn, 130 Route 10 West, East Hanover, New Jersey, тел. 201-386-5622, у зв'язку з Конференцією Українських Пластових Організацій (КУПО).

Програма:

1. Відкриття, вибір президії, прийняття порядку нарад
2. Прийняття протоколу з попередньої Великої Ради
3. Звіти проводу
4. Дискусія над звітами і уділення абсолюторії
5. Вибір проводу
6. Проби і вмілості
7. Вишколи
8. Справи редактора Вогню Орлиної Ради
9. Різне
10. Резолюції і рекомендації
11. Закриття

Спільні зустрічі виховників є дуже потрібні і корисні для нас всіх. Прошу приїхати і взяти активну участь в нарадах.

Ludmila Darmohraj
5 Lower Cross Rd.
Saddle River, N.J. 07458
201-327-0057

ГОТУЙСЬ!

С.О. Людмила Дармограй
Провідниця О.К.

Мудрість Сірих Орлів³

Бр. Тарас Ференцевич

ГНІЗДОВИЙ ВОГНИК

ЧАС: 90 хвилин.
МЕТА: Познайти новаків з різними тваринами в лісі.
ТЕМА: Тварини.

Відкриття (5 - 10 хв.):

- 1/ Обряд гнізда.
- 2/ Новацький клич "Готуйсь!"
- 3/ Назначення сторожів.
- 4/ Підпалення вогника.
- 5/ Пісня: "Гори, гори, вогнику!"

Розповідь (10 - 15 хв.): Петро і Вовк.

Зима, Петро хоче бавитися в лісі. Його дідо каже: "Ні!" На другий день Петро рано іде до лісу зловити вовка. По дорозі він зустрічає горобця, качку і котика. Вони всі разом ідуть і раптом знаходять на вовка. Вовк є голодний і лізе за Петром до печери. Кіт прив'язує шнур вовкові до хвоста і в той спосіб вони всі ловлять вовка. Опісля приходить дідо Петра і хоче вовка застрілити. Петро каже: "Ні!" і вони беруть вовка до зоологічного городу.

Пісня (5 хв.): "Гей, у Лісі" (базована на "Гей, у Джунглях").
Гей, у лісі, в темнім лісі
Вовк спить тихим сном".

Самодіяльна гра (10 - 15 хв.): Загублений Зайчик.
Базована на "Загубленім Соловейку" з В. О. Р. ч. 81.

Вірш (5 хв.): Хитра Лисичка.
Двоє друзів: зайко й кіт
І ровер у них як слід.

Добре серце друзі мають
І лисиці дозволяють.

Від самісінького ранку
Їздять, їздять без устанку.

Гей, вже троє з гірки мчать
І сміються і кричать.

Гульк: лисичка вийшла з хати
Вже питається в зайчати:

З гірки легко, вгору тяжко,
Ще й з лисичкою - ледащо.

Можу з вами? - Он, яка!
Як сміється до кота!

На ровері хитра сіла,
Пхати зовсім не хотіла.

Коте, зайку! Розум майте
І лисичку викидайте.

Новацький танок (10 хв.): Чорний Баране.

Гра (5 - 10 хв.): Ланцюжок ("Гри з В. О. Р.")
Уживати слова на тему лісу і тварин.

Пісня (5 хв.): Зайчик ('Новацький Співаник').

Загадки (5 хв.):

Це котрі то є тварини,
Відгадайте, новаки,
Що лягти, стояти хочуть,
Тільки не сидіти?
(кінь, корова, слон...)

Не великий, не малий,
Скоро я стрибаю
Не розумний, не дурний,
Великі вуха маю.
(зайчик)

Пісня (5 хв.): Лисичка ('Новацький Співаник')

Ракета. Кличі (5 хв.)

Поляка за добрі діла (5 - 10 хв.)

Закриття (5 - 10 хв.):
1/ Новацький клич 'Готуйсь!'
2/ Молитва
3/ Пластове Надобраніч, Іскра.

Сірий Орел Надя

З Б І Р К А Г Н І З Д А

Збірка гнізда - це не сходини. На збірці гнізда не підготовляємо ні до проб, ні до вмілостей, бо маємо всіх членів гнізда із різними ступнями та різними зацікавленнями. Збірка гнізда му- сить дати дітям загальні інформації, котрі є потрібні всім дітям і котрі всі діти зрозуміють. Крім того, на збірці гнізда перево- димо всі іменування та подаємо всі організаційні інформації, тоб- то плагоджуємо всі справи гнізда та роїв.

Збірку гнізда переводимо раз в місяць, або і двічі на місяць. Якщо переводимо збірку гнізда раз у місяць, найкраще є назначити сталий час. Це є добре і для станичного господаря і для дітей. Надзвичайну збірку гнізда можемо скликати, коли тільки нам потріб- но.

Кожна збірка гнізда му- сить мати програму. В програмі му- сьть бути гутірка /розповідь/, чи легенда на відповідну тему, пісні, гри. На збірці гнізда відсвятковуємо свята та річниці, щоб рої на це не тратили часу.

Кожний місяць дає нам найменше одну тему для збірки гнізда:

Січень:	Різдво, коляди, 22 січня.
Лютий:	Зима, Леся Українка.
Березень:	Т. Шевченко, Т. Чупринка, Закарпаття.
Квітень:	Свято моря, Великдень.
Травень:	Свято Юрія, Свято матері, Великдень.
Червень:	Табори.
Вересень:	Спомини з таборів.
Жовтень:	Свято книжки.
Листопад:	1 листопада.
Грудень:	Св. Миколай, Різдво.

Крім того можемо збирати дітей на короткі збірки гнізда з одною точкою, наприм. вивчити пісні, перевести самодіяльні гри /кожний рій одну/, перевірити підготовку до імпрези. Також можна збирати ціле гніздо на гри або майстрування. Така збірка повинна тривати не довше, як одну годину.

Нормальна збірка гнізда повинна тривати більше, як годину, але не довше, як півтори години. Приблизна програма збірки:

1. Відкриття: всі новаки стоять в крузі. Коло кожного роя стоїть братчик. Рої стоять за своїми порядковими числами. Кожний ройовий тримає ройове знам"я. Один новак тримає гніздове знам"я. До круга приходить гніздовий, тоді назначений братчик каже: "Струнко! Привітаймо братчика гніздового новацьким привітом Готуйсь!" Новаки голосно кажуть "Готуйсь!" Тоді братчик гніздовий відповідає "Готуйсь!", підносячи два пальці до новацького привіту /він мусить бути в однострою/. Тоді гніздовий питає, котрі рої є на збірці. Кожний рій має свій клич і його гукає, або має показати обряд. Відтак гніздовий каже: "Новацька пісня". Всі стають на струнко і співають "ми діти українські".
2. Зараз після цього слідує заява вступу, признання проб, вмілостей, або надавання похвал. Кожну точку треба переводити окремо. Найперше викликати всіх до заяви вступу, дати хустки, і коли новаки вступають на свої місця, викликати іншу групу. Якщо нема жадної нагоди до підвишень чи іменувань, ця точка відпадає.
3. Розповідь. Коли всі новаки сіли, слідує розповідь. Розповідь говорить сам гніздовий. Братчики не повинні його заступати. Братчики мусять бути присутні на збірці гнізда, щоб приучуватися, як переводити збірку гнізда. Гніздовий повинен вибрати собі з поміж братчиків одного на заступника і повинен вчити його, як переводити збірку. Коли братчик є певний, що дасть собі раду із цілим гніздом, тоді він переводить цілу збірку гнізда в присутності гніздового. Розповідь, або гутірка, може бути переплетена піснями та грами.
4. Гра. На збірці гнізда можна переводити три роди ігор:
 - а/ гри, в яких беруть участь всі члени гнізда, але не встать із крісел /практичні тоді, коли гніздо має багато членів/.
 - б/ гри, в яких беруть участь всі члени гнізда - рухові гри /але тільки тоді, коли гніздо є мале - 20 членів - і зала є велика/.

в/ гри, в яких беруть участь тільки представники роїв /коли гніздо є велике і приходиться переводити збірку в малому приміщенні/. Усі гри переводить гніздовий, а кожний братчик є помічником, або суддею для свого роя.

Приклади ігор: а/ "лямба-ніс", "горобчик літає", "зіпсутий телефон", "подай далі" та інші.

б/ "перегони рахунків", "ведмідь іде", "квач давай руку", "два вужі", "рибалки на озері" та інші.

в/ "гри Кіма" та їхні відміни, різні способи перегонів та інші.

Можна давати 2 - 3 гри підряд, коли вони короткі і всі є з групи в/.

5. Пісня. Давати пісню тільки по іграх групи а/ та в/. Якщо гра має бути із групи б/, то давати пісню перед грою. Тут можна вчити новаків нових пісень, повторити старі пісні, переводити змагання роїв у співанні пісень.

6. Вірш, або збірна деклямація, відповідно до розповіді.
Самодіяльна гра.

7. Гра.

8. Закриття: Новацька пісня, відтак гніздовий прощає новаків привітом, а ціле гніздо відповідає.

Точкування.

Гніздовий повинен завести окреме точкування на збірках гнізда. Можна писати точки в книзі, а при кінці року, тобто травень, або червень, відчитати, хто скільки здобув та відмітити першунів. Ще кращим способом є зробити велику таблицю точкування для цілого гнізда, або картки 8x11 для кожного зокрема. Точкування повинно бути на стіні, а якщо нема відповідного місця, тоді тримати точкування на картках та приносити на кожен збірку гнізда.

На таблиці не вписується хрестиків, тільки новаци самі вклеюють, замість них, маленькі кольорові зірки. Можна визначити, що котра краска означає. Зараз після збірки, гніздовий роздає новацим зірки і вони вклеюють їх на таблиці. Табеля може висіти на стіні, але низько, а малі картки можуть стояти на столі. Коли будуть приготовані картки для кожного роя зокрема, вклеювання зірок відбудеться далеко швидше і справніше. Зірки можна купити в кожній 10-центовій крамниці, у відділі приладдя до писання.

Давати зірки членам роя, який прийшов повністю на збірку. Давати зірки роям, що виграли перше місце у грах. Давати зірки роям, котрих представники виграли перше місце. Новаци, що виграли - здобули перше місце у грі для роя, дістають по дві точки. Щоб дати можливість більшості роїв здобувати зірки, переводити різноманітні гри. Коли новаци будуть бачити зірки, чи то на великій таблиці, чи то на ройових табелях, будуть з більшим завзяттям змагатися поміж собою.

Змагові гри для збірки гнізда:

1. Мет до мети. Виряд: паперова торба, малий картон або мала коробка. 10-20 малих предметів, як каштани, жолуді, або гудзики. На середині круга стоїть коробка. Кожний рій висилає 1-2 найкращих стрільців. Кожний стрілець дістає по 4 каштани. Новаки стають в ряд. Кожний новак підходить до назначеного місця і старається кинути три каштани до коробки. Коли кине 3, виграє хрестика для свого роя.
2. Гра Кіма зору. Виряд: 12 дрібних предметів. По середині круга, на столику, чи кріслі, стоять предмети. Кожний рій висилає найшвидшого новака. Новаки дивляться на предмети 1-2 хвилини, відтак братчик накриває предмети, а новаки біжать до своїх братчиків та кажуть, що бачили. Братчики швидко записують. Новаки беруть карточки та біжать до гніздового, він перевіряє, хто скільки запам'ятав та проголошує першуна. Якщо є більше роїв, гніздовий може вичислювати предмети, а братчики перевірять. Це може бути швидше.
3. Змаг декляматорів. Кожен рій висилає новака, що знає добре один вірш. Новаку кажуть свої вірші, а братчик гніздовий вибирає найкращого декляматора.
4. Перегони одноногих: кожен рій висилає найшвидшого новака. Новаки стають в ряд. На знак гніздового, стараються перебігти до мети на одній нозі.
5. Марш вночі. Кожен рій висилає 1-2 новаків. Новаки уставляються в ряд. Перед першим новаком стоїть крісло. Новаки добре дивляться, щоб запам'ятати напрям. Відтак їм зав'язують очі. Кожен новак старається дійти до крісла. Новаки йдуть по одному. Новак, що дійшов прямо до крісла, скидає хустку з очей та вертається до гніздового. Коли новак минув крісло, гніздовий його затримує і він вертається до свого роя. Новаки, коли йдуть, держать руки перед собою. Вони не можуть махати руками, і не можуть шукати крісла на право, чи на ліво.
6. Писарі. Кожен рій висилає новака, що найшвидше пише. Всі новаки стають коло стола. Кожен дістає олівець і картку паперу. На знак гніздового, кожен має написати числа від 1 до 10, як найшвидше. Хто перший написав, біжить до гніздового і стає перед ним, другий стає за ним і так творять ряд, відповідно до швидкості. Виграє новак, що написав від 1 до 10 правильно і чітко. В цій грі новаки пишуть цифри, а не букви.

За дальшими грами прошу зивитися зо збірника ігор. Багато ігор можна перемінити на змагові гри для збірки гнізда.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ: На тему "Збірка гнізда" призначено одну годину. Матеріал подаємо в формі гутірки. Злишній час використовуємо на практичний показ деяких елементів програми збірки гнізда.-

ОРЛИНА ВАТРА.

(ПІСНЯ НОВАЦЬКИХ ВІЗОВНИКІВ.)

СЛОВА: Н. ТУЗ.

МУЗИКА: І. СОНЕВАНЦІНА.

Allodato mosciolo.

ВЖЕ ВАТРА ПА-ЛА - Е, ОР - ЛІВ ПО-КЛИ-КА - Е, ЗЛІ - ТАЙ -
-ТЕСЬ НА КЛИЧ О-ГНЕ - ВНИ З ЛЮ - БО - В'Ю СВЯ-ТО - - Ю ДО
РІД - НО-ГО КРА - Ю, ГАР-ТУЙ - ТЕ СВИЙ ДУХ МО-ЛО - ДИЙ. БЛА -
-КНІ - ТЮ І ЗО - РО-ТОМ СТАГ НАШ ГО-РНТЬ І КЛИ - ЧЕ ДО ЗМА -
-ГУ ДО СОН - ЦЯ ВБЛА-КНТЬ НАМ КРИ - ЛА ВП - РО - - ШУ - Е
ДУМ - - КА Е - ДА - НА ЗМА - ГА - ТИТЬ ЗА ВО - ЛЮ ВКРА - І - - - - НИ - НИМ
КРИ - ЛА ВП - РО - ШУ - Е ДУМ - - КА Е - ДА - НА ЗМА -
- ГА - ТИТЬ ЗА ВО - ЛЮ ВКРА - І - - НИ.

Вже ватра палає, орлів покликає,
Слітайтеся на клич вогневий,
З любов'ю святою до рідного краю
Гартуйте свій дух молодий.

Блакиттю і золотом стяг наш горить
 І кличе до змагу, до сонця, в блакить.
 Нам крила виросше думка єдина:
 Змагатись за щастя України.

Плекаєм ми зміну могутню, орлину
 З малих жовтодзюбів, Орлят.
 Як крила зміцніють, розглянем Україну
 Від Дону до синіх Карпат.

Розгорнеться степ в золотих переливах
 І мати нас вийде усіх зустрічат
 І роси медові на звільнених нивах
 Веселкою будуть блищать.

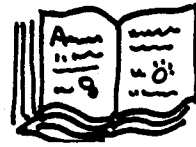
Не страшно крилатим в степах заблукати,
 Ми любимо лет з гураган.
 Гей, з нами, до сонця готуйтесь, орлята,
 Готуйтесь рибити туман.

Живи Україно могутня, єдина,
 Гартуй наші силу живучим вогнем.
 Для Тебе, Батьківщино, всі наші хвилини,
 Для Тебе мужнієм, ростем.

ПРИМІТКА: Цю свою пісню співають новацькі виховники все при своїй ватрі. Ця пісня є за важна для дітей новацького віку, а тому не будемо вивчати її з новацтвом.-

ЩО РОЗКАЖЕМО НОВАЦТВУ?

КВІТКА ЩАСТЯ

(Розповідь на прощальнім вогнику 101-ої Ради Орлиного Вогню на Вовчій Тропі, 1991).

Давно, майже 80 літ тому, у горах Карпатах росла Квітка Щастя. Це була чудова квітка, яка горіла надією та собою представляла радість і чисті мрії. Коли Квітка Щастя виросла та розцвілася, всі її шукали; гуртувалися біля неї бджілки, метелики, пташки - вся громада дітей Матері Природи. Квітка Щастя їх чарувала і вони її любили.

Ось прийшов сильний вітер і буйним подувом поніс насіння чарівної квітки по цілому світі. Одне насіннячко подорожувало на крилах вітру далеко і довго. Аж опинилося тут, на Вовчій Тропі. Вимучене тяжкою подорожжю, воно сховалося під ковдрою землі і заснуло.

Ласкаве сонце пестило насіння, стараючися пробудити зерно надійної Квітки Щастя зі сну. Солодкий дощик годував, підсилював насіння своєю поживою. І нарешті з насіння збудилася Квіточка Щастя та простягнула свою ніжненьку, пуплясту головоньку, встала на ніжки, пускаючи коріння в землю, виросла і розцвілася прекрасним, ясным цвітом.

Швидко поширилася вістка про пробудження цієї шляхотної квіточки і вневдовзі створилася ціла весела громада біля неї - прилізли Заворожені Гадюки, виросли біля неї Кульбаби, Чотири-лишкові Конюшини, Ніжні Конвалії, Солодкі Соняшники та Чарівні Незабудьки. Всі вони насолоджувалися красою Квітки Щастя. Квітка Щастя щодня росла сильнішою, більшою, користаючи з дружби та любови нових приятелів, нової родини.

А тепер, дорогі братчики і сестрички, вітри готові знову подути і понести насіння Квітки Щастя в світ. Надіюся, що Ви, вертаючися до своїх Станиць, ідучи в новацькі табори, візьмете зі собою насіння Квітки Щастя, нашої пластової новацької ідеї і посадите їх, пильнуючи та плакаючи насіння любов'ю, надією та посвятою, щоб у кожній Станиці і в кожному таборі розцвіталися Квітки Щастя.-

Написала і розповіла сестричка комендантка, Сіра Орлиця Христя Санторе, ЛМ, учасникам Ради Орлиного Вогню.

СВЯТИЙ ВЕЧІР НА УКРАЇНІ

Весело моргали до сонця маленькі сільські хатки, в солом'яних колушках притрясені легеньким снігом. Сонце бореться з морозом, вітер мете сніг по вулицях, а в селі рух — готуються до Різдвяних свят. Господині западливо кінчають прясти, прятати хати... Серед дівчат також рух, а може й найбільший: шиють, вишивають, кожна хоче мати нову сорочку на Різдво. Бабуні та Діди на печі покихикують, колиб, Господи Різдво швидше а то борщ з олієм, каша або галушки також з олієм хоч тяжко, але тримають піст.

А цілий день Свят-Вечора поститиме вся сім'я. Аж ось, наступає той урочистий день. Зранку в хаті метушня, а на дворі господар оглядає господарство, щоб усе було чисте. Ось уже і хата готова до приходу свят, вимазана, лави чисто вишарувані, на іконах нові вишивані рушники. Стіл льняним обрусом застелений. В кінці стола, на покуті сіно, господиня ставить готову кутю й узвар.

Господиня горда що в неї все готове з дванадцятьма стравами. Засіли до вечері, з молитвою на устах, як звичай велить. Спершу кутя а так усі страви.

Уже задзвонили дзвони — час до церкви... Рушили люди старі, малі і молоді, потяглися з усіх хат, хто тільки може до церкви. Діди спираються на ціпки, молодіці, дівчата, хлопці, усі поспішають. Всі одягнені на темно, бо піст. Настрій поважний не чути сміху ані жартів бо поспішають.

Після Служби Божої пообідали смачно бо це вже не піст, борщ з салом і качкою або куркою, ковбаси-краяні січені, пиріжки з сиром. Всі веселі ідуть у гостину до рідні, сміх і жарти навкруги.

У вечері коляда Новонародженому Спасителю світу, лине до неба ніби село обернулося, в один велитенський хор. Починають колядувати на перший день Різдва. Кожні двері гостинно відчиняються на зустріч молодим — колядникам.

Чудова зірка на високому держаківі крутиться навколо, а в середині гарний вертеп, і як звичайно, горить свічка. За колядниками вслід малі діти, хлопчики та дівчатка.

Вони не сміють іти в кімнати, а так хотіли б побачити прикрашені ялинки. Дехто покличе до кімнати і обдарує подарунками. Лунає коляда від хати до хати...

Тихо сходить мир на побожне село.

Катря Янківська

ГЛЯНЬ ДОБРИМ ОКОМ, О БОЖИЙ СИНУ,
НА НАШУ ЗЕМЛЮ, НА УКРАЇНУ...

Константина Малицька
(Віра Лебедова)

ГОРДА ПАВА

(З недавно перевиданої книжки „Гарфа Леїлі”)

Вам розказували, що першим убогим пастирям сповістив янгол Божий про народження Ісуса Христа. Та ось послухайте, як розповідають дуже старі люди.

Не пастирі дізналися про це перші, а волові очка, найменші з усіх пташок, що мали свої гнізда в вертепі при дорозі до Вифлиему.

Раннім ранком з'явився перед ними білий янгол і мовить:

— Сьогодні народиться тут поміж вами Дитятко Боже. Подбайте, щоб достойно Його прийняти.

І щез, а пташки зацікавилися, зачудовані незвичайною новиною і великою честю, яка їм припала, — побачити першими Божого Сина.

А потім кинулися порядкувати домівку.

— Та що зробимо з волем і ослем? Вони так багато місця займають і так голосно ремигають, — журилися.

— Не бійтеся! — відізався осел. — Ми теж хочемо побачити Дитятко, та будемо гріти Його своїм подихом, бо ніч холодна.

— То залишайтеся! Але миші треба доконче прогнати, вони цілу ніч шарудять і гризуть, спати не зможе Маленький.

— О, ні! Залиште нас! — просилися мишки. — Ми вам долівку позамітаємо хвостиками чистенько, а потім заховаємося в куточку. І ми хочемо бачити Боже Дитятко.

— Ну, то залишайтеся і робіть порядки. Але павуків не можна ніяк залишити, вони позатягали скрізь по стінах і кутках своє павутиння. Це ж негарно!

— О, ні! Залиште нас! — просилися павуки. — У стінах і стелі є діри, крізь них дує вночі холодний вітер, а ми

заснуємо їх щільно нашим полотенцем, щоб Дитятко не змерзло.

— Ну, то залишайтеся і робіть свою роботу! Та де покладе Мати дитину? — питали волові очка один одного.

— Авжеж ніде інде, тільки в наших яслах, — відізався віл. — Господар приніс нам ще звечора свіжого сина, м'якенько й тепло буде в ньому лежати.

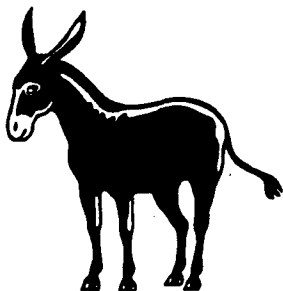
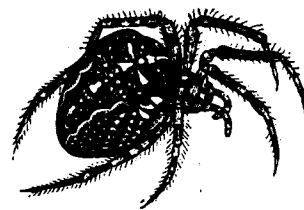
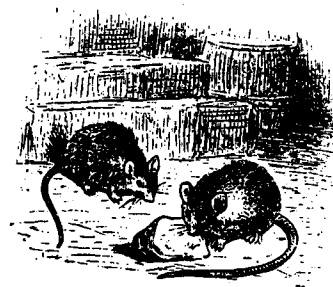
— Ні, сіно колотиме тільки Дитини, треба подбати про щось краще, — говорили мишки.

— А що ж м'якше від пташиного пір'я? — сказала волове очко-мати. — Я своїм дітям вистеляю завжди гніздо пір'ям. Скиньмося по пір'ячку і буде Дитинці постілька.

— Справді! Полечу я і сповіщу всіх птахів довкола, чого нам треба, — промовив волове очко-батько.

— А ми, — задзібоніли мишки, — скочимо до лисиць і вивірок, — у них є завжди багато вичесаної шерsti.

Ще далеко було до вечора, а вже птахи й звірі стали сходитися до вертепу зі своїми приносами. Найкраще пір'ячко принесли голуби й дикі гуси, — найм'якшу шерсть кози-ангори.

— Ах! — зідхнула волове очко-мати. — Коли б сотникова пава схотіла нам дати кілька пер зі свого хвоста! Ми ними прибрали б ясла в головах Дитятка.

— Можна її спитати, — порадив голуб. — Я з нею знайомий, полечу, попрошу.

А та пава жила в городі римського сотника Кая Клявдія. А була вона і справді гарна; не звичайна, як бувають наші пави, а вся сніжнобіла, тільки чубок на голові й пера в хвості мала блідорожеві. І пишалася ж вона цією красою, а ще більш своїм голосом, яким чарувала оточення.

Перед нею з'явився посол-голуб і, вклонившись низенько, мовить:

— Я до вашої милости з проханням.

— А саме? — спитала пава, гордо крутнувши головою.

— У вертепі, недалеко відсіля, має народитися цієї ночі Боже Дитятко. Волові очка прибирають домівку на Його прийняття. Чи не схотіли б і ви дати нам для прикраси кілька своїх пер — тих із хвоста?

— Я? — засміялася пава. — Чудне справді прохання!

Для якогось бідного Дитяти — адже багаті не родяться в стайні — маю я псувати свою красу! Зрештою, сьогодні я виступаю у пана сотника перед римськими гістьми зі співом, і якраз чекає мене проба. Прощайте!

І голуб повернувся з нічим до вертепу.

— Не журіться! — потішав він волові очка. — Обійдемося без її пер. А ось що я вам пораджу: запросіть польових коників на музикантів, а світлячків на свічкарів.

— Ми таки зараз по них скочимо! — зголосилися мишки, завжди готові до послуг.

А коли сонце зайшло і стало сутеніти, вилетіли волові очка на дах вертепу, щоб зорити на дорогу, чи не йдуть сподівані гості.

Ось вони! Молода жінка і білобородий старець підходять поволі, втомлені довгою дорогою.

А коли ввійшли в вертеп, Пречиста Діва поклала Дитятко в яслах на пір'яній постільці.

І в цю мить засяяла над вертепом велика косата зоря, а світлячки засвітили свої ліхтарики; польові коники настроїли свої струменти, а павучки попускали зі стелі вниз тонесенькі срібні ниточки, що переливалися кольорами веселки. Мишки з куточків виставляли раз-у-раз свої мордочки, а віл і осел стояли мовчки, киваючи тільки повагом головами над Малим у яслах.

І було тихо, неначе світ увесь передумав якусь велику думу.

Раптом серед тієї тиші почувся знадвору пронизливий, хриплий крик-зоїк.

— Що воно таке? — спитали стривожені волові очка. — Хто це сміє непокоїти в пізню ніч Боже Дитятко?

За часом прилетів голуб з розвідки.

— Новина в віллі римського сотника. Біла пава втратила голос. Лікарі кажуть, що вже ніколи не буде співати ні вона, ні її рід.

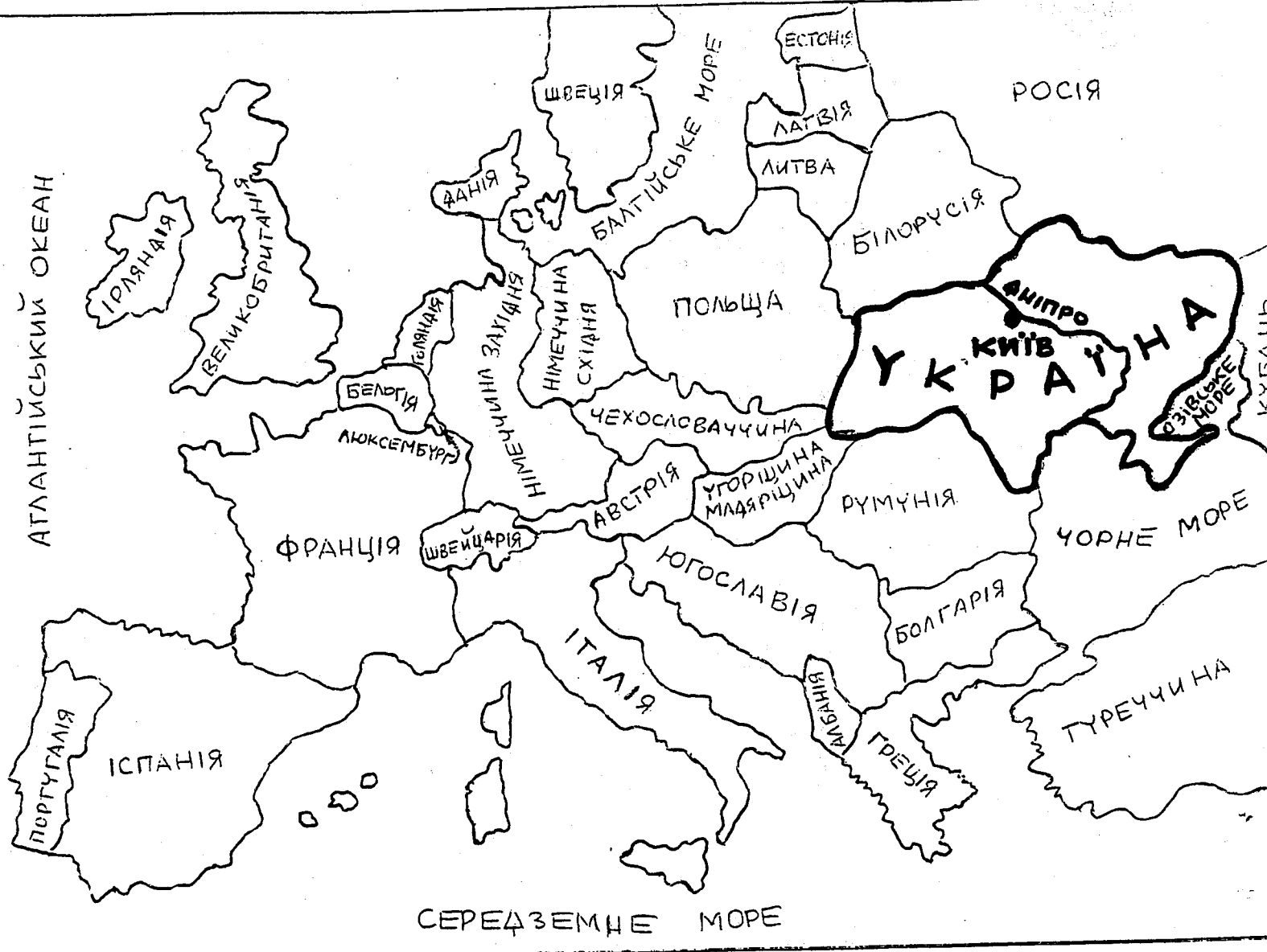
— А так хизувалася своїм співом і своєю красою, — промовила волове очко-мати, і глянула на Дитятко в яслах. Але Воно лежало тихенько, тільки ручкою перебирало м'яке пір'ячко своєї постільки.

МАЙСТРУЄМО

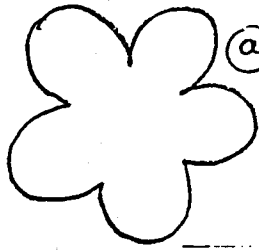

КАРТА ЄВРОПИ

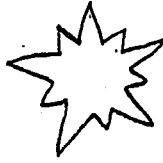

КВІТКА НЕЗАБУДЬКА

КЛЕЄНА АБО ШИТА, МАТЕРІЯЛ : ПАПІР, ВОЛІЧКА, ФІЛЬЦ 15

а ПЕЛЮСТКИ
ГОЛУБОЇ
КРАСКИ

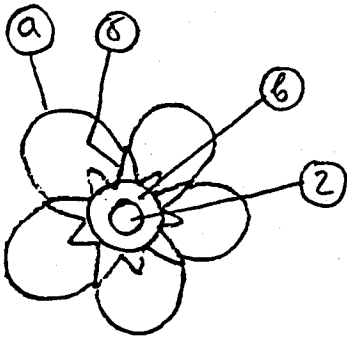
б ЗОРЕПОДІБНА
ФОРМА БІЛОЇ
КРАСКИ

в КРУЖОК
ЖОВТОЇ КРАСКИ

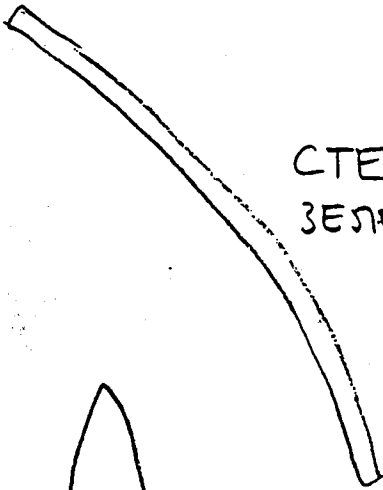

г КРУЖОК
СІРОЇ КРАСКИ

1

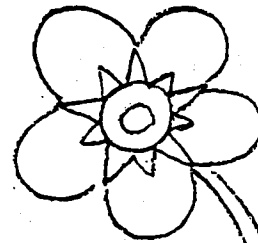
ГОТОВА КВІТКА

СТЕБЛО
ЗЕЛЕНОЇ КРАСКИ

ЛИСТОК
ЗЕЛЕНОЇ
КРАСКИ

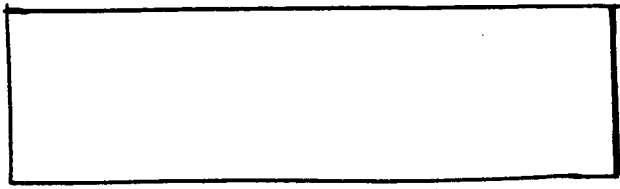
ЗАКІНЧЕНА
КВІТКА

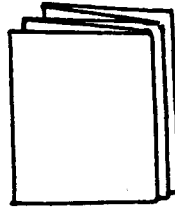
ДОЧЕПИТИ КІЛЬКА
КВІТОК, ЩОБ БУЛА
ГАЛУЗКА

КНЯЖА КОРОНА

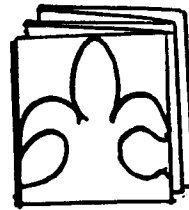
16

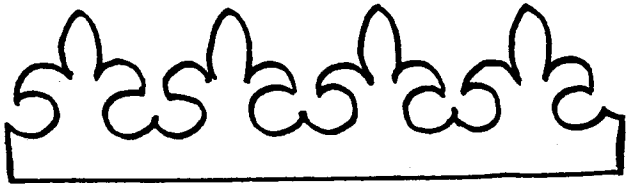
①

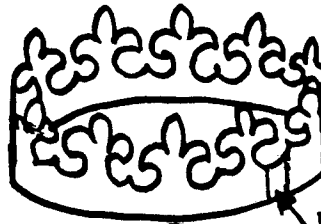
②

③

④

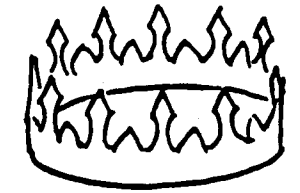
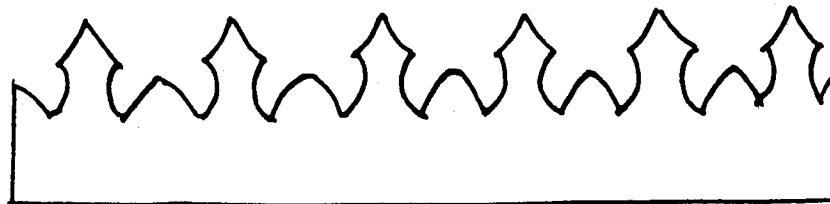
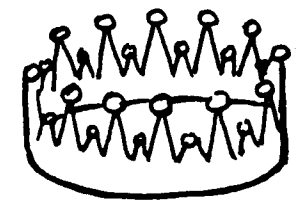
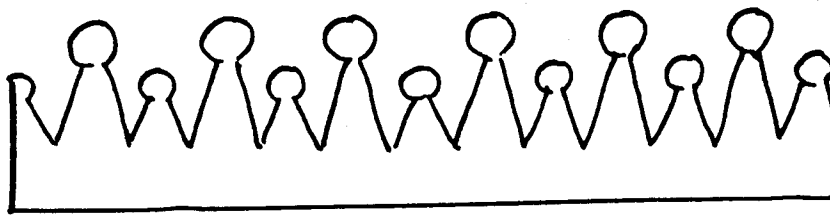
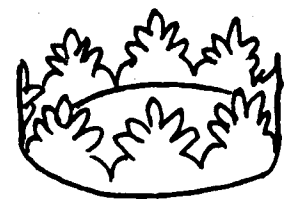
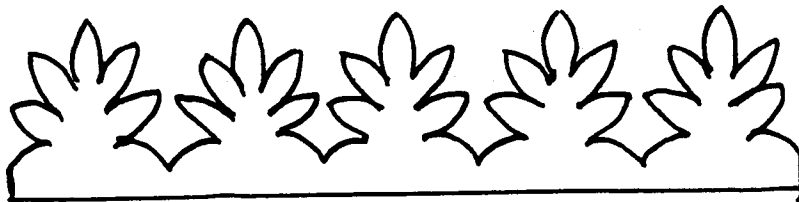
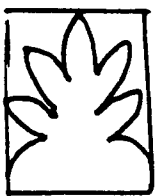

⑤

ПРИКЛЕЇТИ

- ① ПАСОЧОК ПАПЕРУ
- ② ЗЛОЖИТИ У ФОРМУ ГАРМОНІЙКИ
- ③ НАРИСУВАТИ ОБРИСИ КОРОНИ І ВИТЯТИ
- ④ РОЗЛОЖИТИ, ПРИМІРЯТИ ДОВЖИНУ ПАСОЧКА ДО ГОЛОВИ.
ЯКЩО КОРОНА З ФІЛЬЦУ, ТРЕБА ВЖИВАТИ ФОРМУ З ПАПЕРУ ДЛЯ
ЗАЗНАЧЕННЯ ОБРИСІВ НА ФІЛЬЦУ
- ⑤ ГОТОВА КОРОНА

ІНШІ ФОРМИ КОРОН

Діти ¹⁷ Співають

ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ, ПАНЕ ГОСПОДАРЮ!

Урочисто

До_брий ве_чір то_бі, па_не гос_по_да_рю!

Приспів

Ра_дуй_ся! Ой раду_йся, зем_ле, — Син Божий народився!

Добрий вечір тобі, пане господарю!

Приспів (після кожного рядка):

Радуйся!

Ой радуйся, земле,—

Син Божий народився!

Застеляйте столи та все килимами.

Та кладіть калачі з ярої пшениці.

Бо прийдуть до тебе три празники в гості:

А що перший празник — Рождество Христове,

А що другий празник — святого Василя,

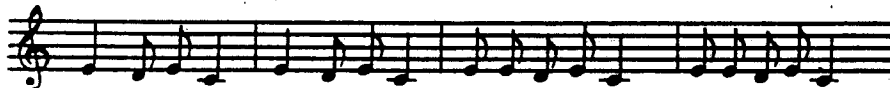
А що третій празник — святе Водохреща.

ЩЕДРИК-ВЕДРИК

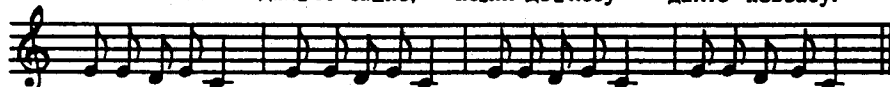
Рухливо

Ще_дрик-ве_дрик, дай_те ва_реник, грудочку кашки, кильце ковбаски.

Ко_ли мало — дай_те са_ло, ко_ли до_несу — дайте ковбасу.

Го_робчик ле_тів, хво_стиком ве_ртів, а ти, дя_дьку, знай — копієч_ку дай!

Щедрик-ведрик, дайте вареник,

Грудочку кашки, кильце ковбаски.

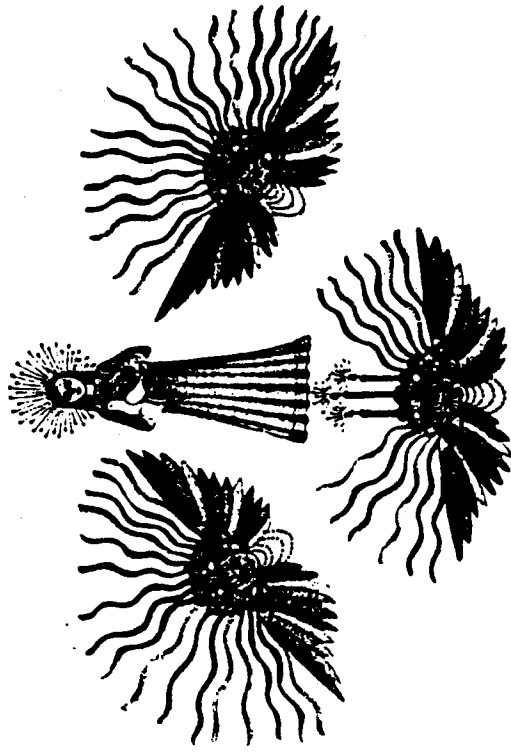
Коли мало — дайте сало,

Коли донесу — дайте ковбасу.

Горобчик летів, хвостиком вертів,

А ти, дядьку, знай — копійчку дай!

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА

Дуже мелодійно, урочисто

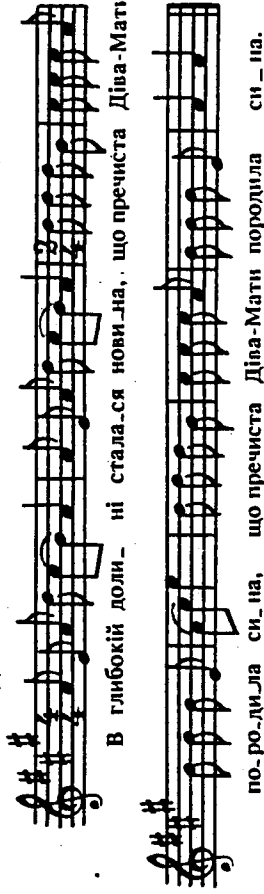

Нова радість стала, яка не бувала:
Над вертепом звізда ясна світу засіяла.
Де Христос родився, з Діви воплотився,
Як чоловік, пеленами убого повився.
Пастушки з агнятком перед тим дитячком
На колінця припадають, царя-Бога прославляють.
Славим, тебе, царю, небесний владарю,
Даруй літа щасливі цього дому господарю.
Цього дому господарю і його родині,
Даруй долю, верни волю нашій неньці Україні!

В ГЛИБОКІЙ ДОЛИНІ

Радісно

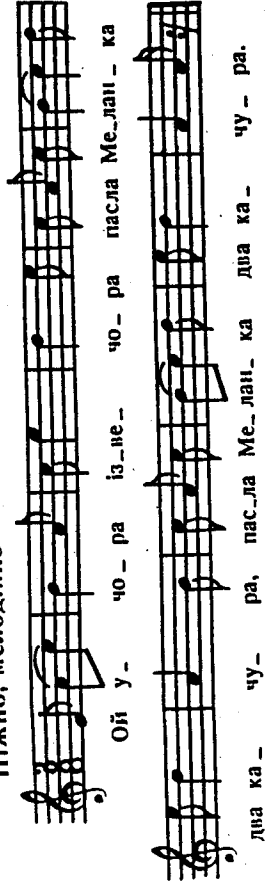

В глибокій долині
Сталася новина,
Що Пречиста Діва-Мати | (Діті)
Породила сина.
А як породила,
Стала 'йму співати:
— Люляй, люляй, мій синочку,
Бо я вже йду спати.

— Мамо ж моя, мамо,
Зажди хоч хвилину —
Най я піду на небеса,
Принесу перину.
— Ой сину мій, сину,
Та ти ще не годең,
Бо ще нема три години,
Як ти ся народив.
— Мамо ж моя, мамо,
Чому я не годең? —
Я сотворив небо й землю,
Ще 'м ся не народив...

ОЙ УЧОРА ІЗВЕЧОРА

Ніжно, мелодійно

Ой учора ізвечора
Пасла Меланка два качура. } (Діти)

Ой пасла, пасла, загубила,
А, шукаючи, заблудила.

Приблудилася в чистеє поле,
Аж там Василько плужком оре.

Ой оре, оре, жито сіє,
За ним те жито зеленіє.

Ой оре, оре, сам плуг заносить,
Йому Меланка їсти носить.

— Ой ти ченчику-Васильчику,
Посію тебе в городчику.

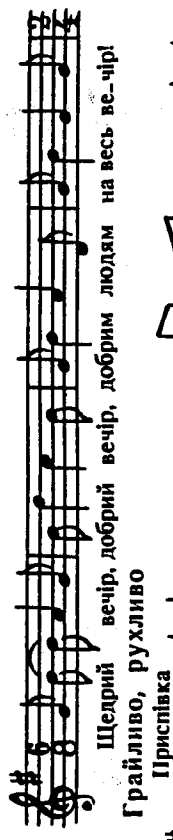
Буду я тебе шанувати,
По тричі на день поливати.

Щосуботоньки проривати,
За русу косу затикати.

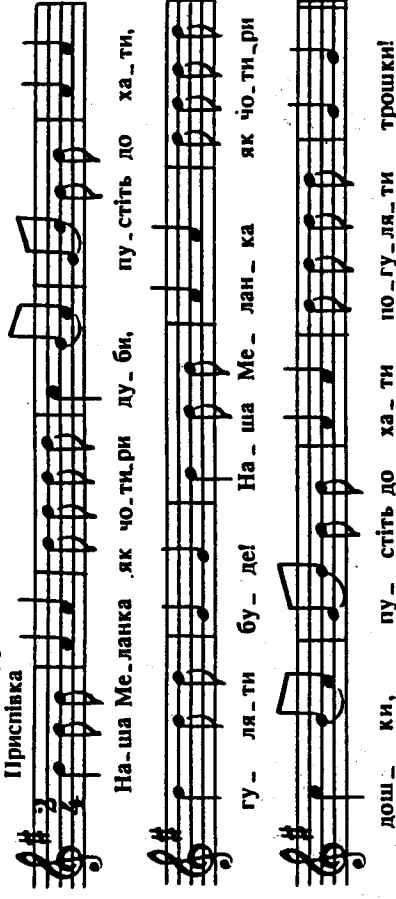

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР

Рухливо

Приспівка

Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на весь вечір!

Наша Меланка з Дністра була,
З Дністра воду ба й носила.

З Дністра воду ба й носила,
На камені ноги мила.

На камені ноги мила,
Тонкий фартух замочила.

Повій, вітре буйнесенький,
Висуш фартух тонесенький.

Приспівка:

Наша Меланка як чотири дуби,
Пустіть до хати — гуляти буде!
Наша Меланка як чотири дошки,
Пустіть до хати погуляти трошки!

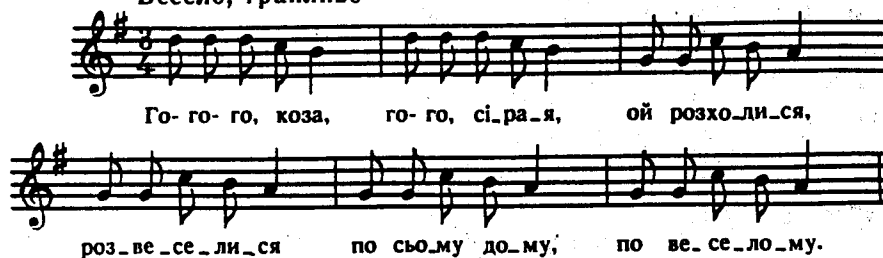
Новацький Танок

КОЗА

(Новорічна гра)

Весело, грайливо

Го-го-го, коза, го-го, сірая,
Ой розходися, розвеселися
По сьому дому, по веселому.

Де коза ходить, там жито родить,
Де не буває — там вилягає.
Де коза туп-туп, там жита сім куп.

А в нашім сілці всі хлопці стрільці.
Встрелили козу в правее ушко,
В правее ушко, в саме сердечко —

Пуць!!!

Коза упала, нежива стала.
А міхonoша бере дудочку,
Надима козі та й у жилочку.

Уставай, коза, вставай, сірая,
Господар іде, ковбасу несе
Та ще й голубець. На цьому — кінець!
Дай, Боже, добрий вечір!

ПОПЕЛЮШКА

Половина гнізда є попелюшками та йдуть в один бік кімнати чи площі. Залишають один свій черевик посередині кімнати/площі. З другого боку є друга половина гнізда, - вони є королевичами. На свисток сестрички кожний королевич біжить на противний бік кімнати, вибирає собі попелюшку, оглядає її черевик та чимскорше біжить до черевиків, щоб знайти його пару. Коли знайде, бере свою попелюшку за руку та разом біжать до сестрички. Перша пара, що прибіжить до сестрички з правильно дібраним черевиком, виграє. Потім грають далше, замінивши ролі.

ПРИМІТКА: Перед цею грою розповісти казку про Попелюшку.

КРАМНИЦЯ З КАПЕЛЮХАМИ

Кожна новачка має аркуш газетного паперу та шпильки. Сестричка має скриньку з різними додатками до капелюхів: пір'ям, кольоровими кокардами, стяжками, шнурками і т.п. Новачки працюють парами - одна є модняркою, друга моделькою. З паперу роблять капелюх і прикрашають його додатками. На означений час усі капелюхи мають бути готові до виставки. Сестричка вибирає найкраще зроблений капелюх, узгляднюючи добір кольорів, форму капелюха, примінення його до лица модельки тощо.

ВІДЬМИ

Три або дві новачки прибираються на відьми. Відьми стараються всіх решту новачок заморозити на відьми, дотикаючи їх. Коли відьма діткне новачку, вона мусить стати непорушно з витягнуеною одною рукою. Кожна новачка, що не є заморожена, може визволити зі замороження всіх інших через діткнення. Тоді гра продовжується. Коли відьми зможуть обернути всіх новачок у відьми в тому самому часі, вони виграють гру. Але коли на означений час залишаються незаморожені новачки, тоді новачки виграють. Відьми, якщо не перебрані, повинні бути позначені опасками, кольоровими стяжками тощо.

ЛИНВА

Дві групи по 2 - 20 гравців, беруть линву за кінці. Провідник дає знак: "Раз - два - три!" й обі сторони зачинають тягнути, кожна в противний бік. Котра сторона потягне суперників до певної, перед тим умовленої, границі, та викажеться сильнішою.

Линву вживати гладку, без жадних вузлів, а в половині линви прив'язати червоний шнурочок, щоб після того значка обом сторонам визначити рівні частини. Одна група держиться по правій, а друга по лівій стороні линви. Оба гурти звернені є до себе лицем і тоді тягнуть лише руками взад, або обертаються до себе задом, кладуть линву через одно плече і тягнуть плечем і руками вперед.

ТВЕРДИНЯ

На твердиню надається передусім спадистий горбок. Ближче вершка зазначають кількома камінцями докола мур. На 3 - 5 кроків від муру в долину вимежують жердками або рівцем вал.

Грачі в числі 10 - 100 діляться на два війська, що вибирають собі вождів. Одне стоїть залогою в твердині, друге йде як ворог приступом і починається борба, що полягає на взаємнім перетяганню обох сторін. Хто з залози буде стягнений аж поза вал, той стає бранцем ворога. Кожний ворог, що його властители твердині витягнуть до себе через мур, лишається як бранець у твердині. Бранцям не вільно брати дальшої участі в борбі.

Твердиня є здобута, коли ворог стягне з горба поза вал більше, як половину залози. Якщо йому це не вдасться, то твердиня не є здобута. Час тривання борби, 5 - 10 хвилин, треба наперед устійнити і борби поза визначений час не протягати.

ХОДИ ЗА МНОЮ

Наоколо круга, який утворили грачі (10 - 25), стоячи лицем досередини, ходить один і вдаривши когонебудь легко по плечах, каже: "Ходи за мною!" Ударений виступає з круга, потім оба йдуть звичайним кроком наоколо в противнім напрямі. Зустрівшись, вітаються. Подають собі три рази руки, або кланяються три рази і біжать далше в тім самім напрямі, як дотепер ішли. Хто скорше добіжить до опороженого місця і стане на ньому хоч би одною стопою, займає його, а другий продовжує гру.

Якщо грачі вклонилися собі лише два рази, то мусять наново зачинати хід з первісного місця й уклонитися собі три рази. Добіжать оба грачі рівночасно до порожнього місця, тоді треба також повторити цілий прохід. Щоб порожнє місце ліпше було видно, можуть сусіди піднести руки і творити браму. Прохід наоколо круга можна уладити також двійками. Грачам можна веліти не йти, але скакати на одній чи двох ногах.

ХАТА

Для кожного з 7 - 15 грачів, визначають каменем або жердкою "хату", тобто місце до стояння, найменше три кроки одну від одної. Лиш один остає без хати. Він є "комірником" і ходить від грача до грача, питаючися: "Чи візьмете мене в комірне?" Запитані відповідають, що не можуть, що їм самим за тісно в хаті і т.ін. За плечима комірника міняються грачі тимчасом своїми місцями, а комірник старається використати нагоду, щоб добігти і зайняти хату скорше, ніж той, хто міняється. Хто стратить місце, стає комірником. Закличе комірник: "Забирайтеся з хати!", - тоді мусять усі залишити свої місця й перебігти на другі. Комірник при цій нагоді добіжить легко до котрогось місця.

ПОДОРОЖ

Кожний з 8 - 20 грачів має своє місце зазначене каменем або галузкою так, що місця ці, віддалені від себе о 3 кроки, творять круг. Один грач, що не має свого місця, є подорожним. Від його дотепу залежить, щоб учасники не лише набігалися, але й насміялися. Подорожний каже, що хоче відбути подорож, на пр. до Відня і мусить до неї приготувитися. Тепер приступає до грачів по черзі, а кожний каже потиху (щоб ніхто не чув), чим він в подорожі хоче бути: літаком, торбою, мошонкою, пляшкою і т.ін. Подорожний, обійшовши всіх, мусить пам'ятати, які речі йому сказали. Зачинає відтак ходити кругом і говорить голосно: "Іду до Відня, світ далекий, мушу зібратися добре, щоб не бідувати в дорозі. Беру в кишеню мошонку, повну пляшку води, кладу її до торби..." і т.д. Грач, котрий є мошонкою, прилучується до подорожного, як тільки то слово почує і ходить за ним. Так само робить другий, що є пляшкою, третій, що є торбою. Подорожний ходить кругом, всі прилучуються, як тільки своє слово почують і йдуть за ним гусаком. Маючи всі речі зі собою, водить подорожний цілий ключ поза місце гри, куди і як хоче. Відбувши подорож, вертається до грища і кричить: "Відень! Висідати!" Подорожний займає рівночасно котресь місце, а другі стараються також допасти вільного місця. Хто не добіжить і лишиться без місця, відбуває подорож до іншого міста, при чому грачі прибирають назви нових предметів.

КВАЧ

Один з грачів зголошується на першого квача. Товариші (3 - 20) тікають перед ним. Той, котрого він долонею засягне, стає квачем на місце свого попередника. За пійманого вважають також того, хто вибігає поза границі грища (20 - 60 кроків квадратних).

Попередній квач має право в слідуючій лапанці до відпочинку. Щоб грачі не мучилися, можна визначити "безпечне місце", де ловлені можуть схоронитися і де не вільно за ними гонити. Відпочиває хто за довго в безпечному місці, тоді квач стає три кроки перед громадою і кричить: "Там на полі гонить рій, хто не втікне, то вже мій!" Тоді відпочиваючий мусить опустити безпечне місце, інакше стає квачем.

"Квач у колесі" уряджують в той спосіб, що квач стоїть у колесі, зачеркненім проміром 6 кроків. Грачі перебігають через колесо, дразнять його, а він має в обсязі колеса вдарити котрогось раз злегка долонею. Ударений ловить дальше.

Відвага розвивається через "Перехресний квач". Коли квач жене за своєю добиччю, перебігає йому через дорогу якийсь інший грач. Квач тоді перестає ловити першого, а біжить за тим грачем, що сміло перебіг між ним а переслідуюваним грачем.

Можуть бути й інші варіанти цієї гри. При всіх квачах обов'язує правило, що свіжо зловлений не може зараз віддати удару квачеві котрий його зловив щоб у цей спосіб передати обов'язки квача.

Самодіяльна

24

Гра

+Сірий Орел Владзьо Мельник

СВЯТА ВЕЧЕРЯ В РЯДАХ УПА

Якщо радіо-передача - прочитати виконавців. Дієві особи:

Командир УПА

Жінка

Стрелець УПА

Голос

Зв'язковий

Гурт

(Коляда - звукозапис. Спочатку грати голосно, потім тихіше, в час розмов).

ГОЛОС (заповідає на тлі коляди з боку сцени): Дія в околицях Підкарпаття. Відділ УПА в дії на чатах, у час Навечеря Різдва Христового.

СТРІЛЕЦЬ: Друже Командир, Вам не холодно?

КОМАНДИР: Ні, Яровий, сухе листя і мох, наче кожух, гріють. А Тобі як?

СТРІЛЕЦЬ: О, лейбик моєї матусі гріє, наче гаряча піч. Друже Командир...

КОМАНДИР: Що там знову?

СТРІЛЕЦЬ: Чого це Ви мовчки так вдивляєтеся в небо?

КОМАНДИР: Побачив на небі зірку. - та згадав, що сьогодні весь мир радіє. Он, дивись - зоряним шляхом люд із цілого світу йде Боже Дитя звеличати. Наперед пастирі, а потім три князі золото - ладан - мирокадило в покорі несуть Йому в дарі. Ангели в небі і люд на землі пісні хвали, коляди співають.

СТРІЛЕЦЬ: І мені згадалася Свята Вечеря, наша хатинка, матуся порастється біля стола, накриває сінрм. Татуньо принесли сніп соломи - "Христос ся раждає" сказавши, кидають ложки куті, дивлячися який урожай на другий рік буде. А молодша сестричка вийшла на двір зірку стрічати, щоб Святу Вечерю почати. А потім як на дідуху бавилися - коляди співали. (Колядують тихо: "Небо і Земля").

КОМАНДИР: Дивись, Яровий, ми-і Боже деревце масмо. Глянь, як гарно снігом убране. Ціле блищить зоряним сяйвом, а вітрець на крилах своїх приніс нам коляди рідних здалека, ген із-за глибокого моря. Чи чуєш, друже, як наші рідні Бога-Дитя вихваляють? Це прекрасна, тиха, Свята ніч.

СТРІЛЕЦЬ: Друже Командир, Вас повинні мрійником звати.

КОМАНДИР: Ні, друже, я лише на хвилину це все згадав. Нашого завдання я не забув. І може це Дитя Боже допоможе нам його виконати.

СТРІЛЕЦЬ: Чого це ці дияволи якраз у цей Святий Вечір село спалили, багато людей убили, а деяких зі собою везуть?

КОМАНДИР: Їм здається, що в цей Святий Вечір найкраща для них до цього хвилини, маючи звичайно родини разом. Та забули вони, що ми, дізнавшись про це, будемо рідних обороняти. От, коби нам скоріше півночі діждатись!

СТРІЛЕЦЬ: Тільки, чи другий відділ в час з поміччю наспіє?...

КОМАНДИР: Зв'язкові вже вирушили давно. Тихо, хтось іде. Стій! Хто йде? Кличка!

ЗВ'ЯЗКОВИЙ: Зоря!

КОМАНДИР: Земля!

ЗВ'ЯЗКОВИЙ: Я до Вас. Командир Степовий одержав вістку зі села. Червоні держать наших у кількох стодолах на скраю села, розставивши невелику стійку. Самі досить п'яні, розтаборилися в поблизу в хатах.

КОМАНДИР: Добре. Так, як було в наказі. Наша частина вдарить на сторожу біля стодоли, під ослоною темені ночі. Удар зробити в скорому темпі, з усіх боків, щоб ворог не міг почати бою. Виконати зараз - бо завтра вже буде запізно.

ЗВ'ЯЗКОВИЙ: Приказ!

СТРІЛЕЦЬ: Головне - нам заскочити їхні стійки та кулемети.

КОМАНДИР: Кулемет біля стодоли беру на себе, а Ройовий Хмара - кулемет на подвірю. Ти, друже, відведеш жінок та дітей у ліс на умовлене місце. Може Дитя Боже нам допоможе звільнити цих нещасних з кривавих лапет червоних катів.

СТРІЛЕЦЬ: Друже Командир, он зізда над лісом.

КОМАНДИР: Це ракета! Вперед! (Бій, стріли, кулемети, гранати і т.д. Оклики: "Слава!" -- "Урра!") Окружити зліва хати! Розбийте двері стодоли, малі діти на руки, бігом у ліс! (Кінець бою).

СТРІЛЕЦЬ: Хвала Богові, закінчили. А де наш Командир? (Входить на сцену).

ЗВ'ЯЗКОВИЙ: Я бачив його біля кулемета, здається - ведуть, та чи не ранений?

ЖІНКА: О, Боже, що йому? (Коли на сцені, його держить стрілець).

КОМАНДИР: Нічого, мої любі, трішки червоний кат лапою задряснув. Чи всіх урятовано? Чи хто ранений, убитий з наших?

СТРІЛЕЦЬ: Усі живі - лише кількох легко ранено.

КОМАНДИР: Гарзд! Ранених перев'язати, дітей і жінок завести до саней, а ті завезуть їх у безпечні наші землянки. Полонених завести до Старшини Постюю.

ЖІНКА: Як же маємо бути вам вдячні за наше щасливе визволення?

КОМАНДИР: Не нам дякуйте, а Всевишньому і Божій Дитині, що народилася в цій святій хвилині. Автім все ж таки ми гарну музику кулеметних куль мали. Як би не темна ніч, швидка дія, на рятунок була би мала надія.

ЖІНКА: Це правда, як би ми втратили цю хвилину, волі було би більше нам не видати.

СТРІЛЕЦЬ: Зате завтра безпечно в землянці будемо разом Різдво стрічати та колядами Богу хвалу співати.

ГОЛОС: Накрившись плащиком ночі, пішли мов дивні примари - жертви і герої. А старенький бір прийняв їх в обійми - наче батенько всіх дітей у двір. ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

Замітки автора:

Для радіо-передачі час: 8 - 10 хвилин.

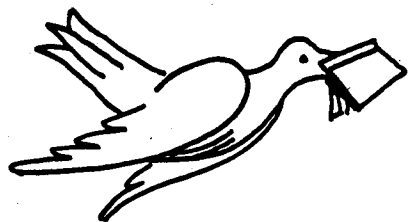
Для постановки на сцені - одна дія. На сцені: ніч, продирається місячне сяйво. Обстановка: Край ліса, кілька ялинок, смерічки, зима - сніжок паде, на деревцях сніг (вата). Командир і стрілець УПА лежать під деревцем з крісами в руках.

Філядельфія, 30. XII. 1951.

ІЗ ПРИРОДНИЧОГО ЗАПИСНИКА

27

МІЛЬТОН І БУЛЬКА.

Я завів собі для фазанів лягавого собаку. Собаку цього звали Мільтон, він був високий, худий, крапчатий по сірому, з довгими брилами і вухами і дуже сильний та розумний. З Булькою вони не гризлись. Жоден собака ніколи не огризався на Бульку. Він, бувало, тільки покаже свої зуби, і собаки піджимають хвости й відходять геть. Одного разу я пішов з Мільтоном по фазанів. Раптом Булька прибіг за мною до лісу. Я хотів прогнати його, але ніяк не міг. А йти додому, щоб одвести його, було далеченько. Я гадав, що він мені не заважатиме, і пішов далі; та тільки-но Мільтон почув у траві фазана й став шукати, Булька кинувся вперед і став тикатися в усі боки. Він намагався раніше за Мільтона підняти фазана. Він щось таке чув у траві; стрибав, крутився; але нюх у нього був поганий, і він не міг знайти слід сам, а дивився на Мільтона і біг туди, куди йшов Мільтон. Тільки-но Мільтон рушить по сліду, Булька забіжить уперед. Я відкликав Бульку, бив, але нічого не міг вдіяти з ним. Тільки-но Мільтон починав шукати, він кидався наперед і заважав йому. Я вже хотів був іти додому, бо думав, що моє полювання не вдалося, але Мільтон краще за мене вигадав, як обдурити Бульку. Він от що зробив: тільки-но Булька забіжить поперед нього, Мільтон кине слід, поверне в інший бік і вдасть, ніби він шукає. Булька кинеться туди, куди показав Мільтон, а Мільтон оглянеться на мене, махне хвостом і піде знову по справжньому сліду. Булька знову прибігає до Мільтона, забігає наперед, і знову Мільтон навмисне ступить кроків десять убік, обдурить Бульку й знову поведе мене прямо. Отак він протягом усього полювання обдурював Бульку і не дав йому зіпсувати справу.

Л. Толстой.

Г. Гордієнко

ГОРІХИ

Усім відомі горіхи: волоські, ліскові, бразилійські, мигдалеві, кокосові і так звані земляні, або арахіс.

Горіхи є складниками святкового і дорожчого печива.

Хочу звернути увагу читачів на нові погляди сучасних модерних реформаторів людського харчування на горіхи, як на їжу, а не як добавки до їжі.

Поміж родами горіхів немає великої різниці. Головна складова частина харчів це білковини, або протеїни, яких у м'ясі буває від 10 до 20%. На це звертаю увагу тому, що багато людей вірять, що без м'яса й страва не страва, мовляв, без м'яса не можна наїстися досита.

У волоському горісі білковин буває понад 20%, а в земляному горісі, навіть до 26,5%, себто більше, ніж у м'ясі. Коли ж звернути увагу, що білковини в горіхах складаються з усіх амінокислот, тобто вони є повноцінними білковинами, тоді при конкуренції горіхів з м'ясом, горіхи виходять переможцями, на потіху вегетаріанцям!

Горіхи вийнятово багаті на олії, яких буває, залежно від умов росту горіхів, до 65-77% Дехто може злякатися високого проценту товщу — олії і не їсти горіхів, щоб не збільшувати непотрібної ваги тіла, а головне, щоб не плекати холестеролу чи якої іншої "нечисті" в жилах та не зменшувати вільного кровообігу.

Щодо надмірного збільшення ваги від споживання горіхів, то моя щира порада дотримуватися правила золоті середини й не доходити до того стану, який по українському дуже влучно називається "переборщування". Споживайте в міру! Від кількох горіхів, спожитих замість м'яса денно, вага тіла не перейде бажаних норм.

А щодо евентуального збільшення холестеролу в жилах від споживання горіхів, то існує потіха, що такого не станеться тому, що олії в горіхах складаються з ненасичених кислот лінолевої і ліноленової, які розносять кисень по кров'яних жилах, розширюють їх і тим самим стримують творення холестеролу в жилах. Отже, горіхи такої небезпеки не дають.

Поважні складники всіх наших рослинних харчів вуглеводи, або вуглегідрати та цукри й крохмаль є небезпечними для людей поважного віку. В горіхах знаходяться ці складники в скромних кількостях — 10% в земляних горіхах, в мигдалях 16%, а в волоських горіхах всього — 13,5%, себто менше, ніж у картоплі! Вже хоч би тому горіхи є їжею старших людей!

Це одна група дуже важливих складників у горіхах. Це мінеральні речовини, якими горіхи вийнятово багаті, як кількістю, так і якістю їх. В горіхах є залізо й мідь, які активні при творенні червоних тілець крові, кальцій співучасний при творенні й поновленні костей, магnezій, який охороняє організм від творення в ньому пістряка, фосфор обов'язковий складник мозку та нервових клітин.

Однак, треба підкреслити, що в горіхах майже відсутній натрій, який в сполуці з хлором, як кухонна сіль, атакує серце, тому його і вважають ворогом число 1 всіх старших людей, які мусять уважати на своє серце та пильнувати, щоб тиснення крові не зростало поза дозволені межі. Вже й тому горіхи побажані в дієті старших людей.

У горіхах є багато калію, який дуже активний у поборюванні натрію й витискає його з організму, тому позитивно впливає на діяльність печінки й нирок. Калій — один із найкорисніших складників горіхів, бо сприяє зниженні кров'яного тиснення.

У зелених, незрілих волоських горіхах велика кількість вітаміну С. Але: зеленими волоські горіхи ніхто не споживає, лише з них добувають вітамін С, часом у деяких країнах варять з нього конфітури.

У зрілих волоських горіхах вітамін С буває в межах 300-400 mgr. Крім того, там бувають невеликі кількості вітамінів А і Д та В, які регулюють нормальну діяльність цілого людського організму.

Великої різниці між різними родами горіха немає. Головне, що всі вони цінні своїми складниками, на які в повищих рядках звернено увагу. Ціна на всі роди горіхів порівнюючи висока, крім ціни на земляні горіхи.

Треба звернути увагу, що земляні горіхи відрізняються від усіх інших тим, що в них знаходяться пуринові речовини, які дуже активізуються в творенні мочевої кислоти, що некорисно всім, хто має деякі труднощі з нирками та іншими хворобами ревматичного порядку.

Словом **перець** люди називають чомусь дуже неоднакові речі. Це і великі блискучі перчини — зелені, жовто-рожеві, червоні. Вони соковиті й приємні на смак. Перцем звать і злющі-презлющі маленькі, часто скручені і скрючені червоні перчини. Від маленького шматочка цього перцю цілий день потім у роті палає вогнище. Перцем звать і маленькі чорні горошинки, теж пекучі, гострі, коли їх ненароком розкусиш. А коли ці горошини змолоти, виходить такий в'їдливий порошок, від якого треба тримати якнайдалі і очі, і носа, і рота.

І все це зветься **перець**. Чому? Винен у цьому Христофор Колумб, точніше — помилка Колумба.

Припливши до Америки, Колумб вважав, що він досяг берегів Індії. А з Індії він і збирався привезти різні приправи до їжі: перець, гвоздику, корицю, ваніль, мускат. Все це в Європі тоді коштувало великих грошей.

Розповідають, що Колумб, повернувшись з відкритої ним землі, яку він вважав Індією, поклав до ніг короля і королеви мішок з перцем. Це був доказ того, що він справді побував в Індії. Тільки це був не той перець-горошок, який росте в Індії. Це були червоні стручки, які розводили індіанці в Мексичі. Вони звали його ахі. Це була «червона сіль» нововідкритої землі. Місцеві жителі не знали солі. Вони їли м'ясо, посипаючи його цим перцем. Це був «страшний» перець. Розповідають, що дрібки його вистачило, щоб гіркою стала ціла бочка води!

Якою була подальша доля цього перцю? Вона була щасливою: перець-ахі прижився в Європі, з нього пізніше вивели всі сучасні солодкі й гіркі сорти перцю.

А чому ми не називаємо перець його справжнім ім'ям — ахі? Тому, що слово **перець** уже тоді було в мовах багатьох слов'ян. Слово це походить з давньоіндійської мови. Звідки везли перець, звідти й привезли назву. Ця назва була — **піпполі**. У греків горошинки звалися **пепері**, у римлян — **піпер**. Давні слов'яни запозичили це слово у римлян. Тому й схожі слов'янські назви на латинську: **папар**, **пепер**, **пепж**, **пепш**. Тільки назва перцю в росіян, українців і білорусів не схожа на **піпер**. Чому? Тому, що ми всі з самого початку казали на перець не **пепер**, а начебто «перчик» — **пеперець**. Ідучи через століття, слово **пеперець** загубило свій початок — і стало **перець**.

РОЗГАДАЙТЕ ?

Хрестиківка

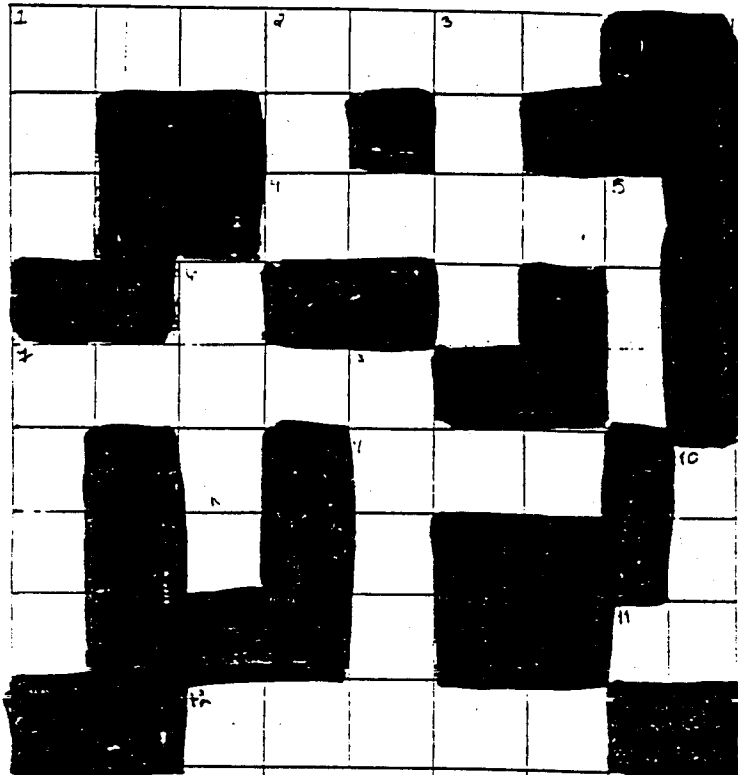
сест. Христя
Нарків

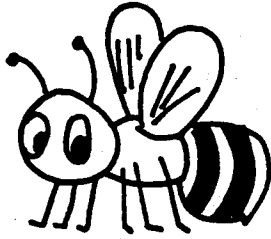
Слова поємо:

- 1) Так вітаються новачки.
- 2) Хліпець, що дістав жовту хустину.
- 3) В що заміняється гусениця, поки стане метеликом?
- 4) Залив в воді, та не риба.
- 5) Кличемо, коли ми заживаємо.
- 6) Візьмо ними тро снігу.

Смисла додемо:

- 1) Новачки найбільше люблять її.
- 2) Перші три букви, скорочена назва нашого Чумаку.
- 3) Птич, що спить весь день, а літає ніччю.
- 4) Не любить пові.
- 5) Так вітаються новачки.
- 6) До молитви новачки уставляються у...
- 7) Чумацький танок.
- 8) Коли розділимо якусь річ на дві частини, то одна частина буде...

ПРИКАЗКИ

Далеко куцому до зайця.

Ж Ж Ж

На Бога уповай, а рук прикладай.

Ж Ж Ж

Слова - полова.

Ж Ж Ж

Яке іхало, таке здибало.

Ж Ж Ж

До булави треба голови.

Ж Ж Ж

Не такий страшний чорт, як його малюють.

Ж Ж Ж

Сказав пан, зробив сам.

Ж Ж Ж

Яйце стало мудрішим від курки.

Ж Ж Ж

Дешева рибка - погана юшка.

Ж Ж Ж

Не пхай свого носа до чужого проса.

Ж Ж Ж

Сидить, як миш під мітлою.

Ж Ж Ж

Яке дерево - такий клин, який тато - такий син.

Ж Ж Ж

ВІСТІ З УКРАЇНИ

ЛИСОНЯ

Пластуни в Тернополі жили пластовим життям і не запримітили, як скоро прийшло літо. І ось у цю найпрекраснішу пору року, коли все зазеленіло, було організовано тернопільською Станицею пластовий табір "Лисоня".

Після значних підготувань усі приїхали в мальовничу місцевість біля села Саранчуки, Бережанського району, де було розбито два табори. Серед гір і великих лісів, недалеко біля історичної гори Лисоня, де в боротьбі за Україну загинуло багато Січових Стрільців, розбили свій табір юнаки, а неподалік від них і новаки.

В перший день усі готувалися до подальшого життя в таборі. Старшому і молодшому було приємно думати про те, що він буде жити далеко від міста і його не хвилюватимуть міські проблеми.

Ввечорі відбулась урочиста ватра відкриття, де всі співали українські народні і стрілецькі пісні. Ось тут кожен рій і гурток мали можливість показати себе.

Програма табору була різноманітною: одноденні і дводенні прогулянки, змаги, теренові гри, а ввечорі всі збиралися біля ватер, теми яких були різноманітні. Табір був організований так, що навіть сильні зливи наприкінці не змарнували нікому настрою; навпаки, всі (новаки) тішилися цьому дощу.

Як і в будь-якому таборі, у цьому також було дуже багато незапланованих моментів. Однієї ночі новаки, що стяли на стійці, не змогли витримати до ранку. Табір залишився без нагляду. Наступної ночі на стійці стояли лиш одні юнаки. Але і ті не поборили свого сну і в табір на конях увірвалися місцеві жителі, що зуміли перелякати старшину табору, яка ніяк не могла отямитися. Але все завершилося добре.

Так непомітно пролетів тиждень; усі почали збиратися додому. При цьому в усіх був веселий настрій і всі дуже раділи.

Бр. Роман Бориско

ТИ ГОРИ, ГОРИ, НАШ ВОГНИКУ!

Як ми уже повідомляли, у Славську проходив вишкіл новацьких виховників (Рада Орлиного Вогню), який проводили представники Проводу "Орлиного Круга" зі ЗСА. Інспектор міськвню з питань національного відродження Федір Коник взяв інтерв'ю в члена Ради Орлиного Вогню, студентки музичного училища Наталки Вербовської.

— Наталко, скажіть, будь ласка, чим вам найбільше запам'ятався вишкіл?

— Вишкіл впорядників пластових новаків, який проходив взимку у Славську, пам'ятним буде для мене і моїх друзів по Пласту тим, що це була ювілейна — сота Рада Орлиного Вогню. Після тривалої, вимушеної перерви знову повернулася на батьківщину. До 1946 року на Україні проводилось не менше десяти Рад Орлиного Вогню. Післявоєнний розвиток новацького

руху — еміграційний — пройшов два етапи. Перший — новакування у таборах переміщених осіб, другий — у країнах постійного поселення української еміграції в діаспорі ...

Запам'ятається нам вишкіл ще й тим, що проводили його представники платової організації з ЗСА — Головні платстовий Булавний Сірий Орел Орест Гаврилюк, його син, платстовий впорядник Маркіян, провідник Орлиного Круга Сіра Орлиця Людмила Дармограй, а також виховники з Канади. Їм допомагали члени Крайової Комісії по вишколу впорядників УПН (Уладу Пластових Новаків) — гаяля Потюк і Олеса Пасічник зі Львова. До речі, дівчата успішно пройшли вишкіл у ЗСА влітку минулого року і на нашій Раді були урочисто прийняті до Кадри Виховників.

— Скільки часу тривав вишкіл і скількикох впорядників УПН він підготував?

Вишкіл тривав рівно тиждень. За цей час ми отримали надзвичайно багато інформацій, набралися досвіду праці з новаками. Кожен день був розпланований до хвилини. В перший день вирішувалися організаційні питання: поселення на спортивно-оздоровчій базі "Політехнік", знайомство між собою, мали першу зустріч із гістьми з Америки, на якій нам пояснили мету та завдання вишколу. Потім нас розподілили по роях та гніздах. У кожному рої було 10-12 чоловік. Три-чотири рої становили гніздо. В цілому Рада Орлиного Вогню нараховувала по одному гнізду новацьких вихованків і вихованців, у які входили три рої хлопців — "Вовки", "Іжаки", "Зубри" та чотири рої дівчат — "Зозульки", "Журавки", "Курчата" і "Лебідки".

Наскільки мені відомо, ви були роєвою "Лебідок". Розкажіть, будь ласка, про свій рій.

— У нашому рою було десять дівчат — я і Ліда Прусська з Дрогобича, по дві дівчини із Стрия, Жидачева, Львова і Рівного. Кожен рій (в тому числі і мій) мав придумати собі назву, обряд, який виконувався на відкритті збірки. Я, як роєва, відповідно до назви рою повинна була придумати невеличку пісеньку і рухи до неї.

— Як в загальному проходив кожен день?

— Розпорядок в таборі був такий. О шостій тридцять вставання, ранковий прорух (зарядка — ф. К.), вмивання, застелення ліжок. Рівно о сьомій бунчужний оголошував збірку. День починався молитвами "Отче наш", "Богородице Діво" і "Новацькою ранньою молитвою". Після молитви хорунжі піднімали прапор, призначався черговий, писар оголошував

порядок занять. Після сніданку — цілий день напруженої праці. Закінчувався день вечірньою молитвою. Заняття проходили у формі великої гри. Дорослі люди перевтілювалися у 6-10-річних новаців, входили у той чудовий світ дитинства, щоб краще сприймати і розуміти дитячу психологію.

— Про яке із занять ви хотіли б розповісти?

— Кожне заняття було по-своєму захоплююче і цікаве, тому важко одному з них надавати перевагу. Всі вони проходили в основному у формі теоретичного, а відтак і практичного засвоєння тем. Ос, наприклад, як проходило заняття, темою якого була розповідь "Новацький змаг". Але насамперед в кількох словах поясню, яку роль відіграє розповідь у побудові сходинок. На розповіді базується тема сходинок-занять. Розповіддю ми вчимо новаків. Діти залюбки слухають, тому наше завдання якнайкраще опрацювати тему і вмільо, цікаво донести до своїх слухачів. Темою розповіді може бути історичне оповідання, казка, байка, легенда, чи, скажімо, як у даному конкретному випадку, розповідь про новацький змаг. (Змаг — це різновид занять, яким перевіряють знання новаків способом очкування, тобто виставлення балів^{3/}).

Нас ознайомили з усіма складовими частинами змагу, пояснили, що все повинно приходити як у казці — у загадково-таємничому плані, щоб більше зацікавити дітей. Після розповіді ми закріпили знання на практиці — самі стали учасниками змагу. А для ще кращого засвоєння матеріалу кожному впоряднику було запропоновано самому скласти програму новацького змагу, за яку виставляли бали.

Мушу сказати, що на Раді Орлиного Вогню нас дуже строго точкували. Бали виставляли за складання програмок новацьких вогників, прогулянок, сходинок, а також за майстрування, малювання, за ведення записника, хроніки життя рою та інше. Табелі точкування постійно вивішувались на дошці оголошень. Тому, хто набрав 67 і більше точок із 100 можливих, вручалися посвідки про успішне завершення сотой Ради Орлиного Вогню.

— Даруйте за цікавість, а скільки балів натрапили ви?

— Вісімдесят одну точку.

І останнє запитання. Знаю, що маленькі пластики чи не найбільше люблять у Пласті новацький вогник. Мабуть, і ювілейна Рада Орлиного Вогню не обійшлася без нього?

^{3/} Бал — виражена цифрово оцінка успіхів у змаганнях ("точка").

— Так, на третій день перебування у таборі, після вечери всі зішлись до пластової домівки на новацький вогник. Цей вогник мені і моїм колегам-вихованкам запам'ятеється на все життя. Проводив його Сірий Орел Орест ... За вікном йшов сніг, дув пронизливий гірський вітер, а в нашій кімнатці було тепло і затишно. Всі причаїлися в очікуванні чогось незвичайного і прекрасного.

Розпочався вогник з того, що всі рої продемонстрували свої обряди. Після цього були назначені сторожі ватри Галя Потюк і Олеся Пасічник. Для них цей вогник буде пам'ятний тим, що цього вечора їх прийняли до Кадри Виховників. Дівчата розпалили ватру під звуки пісні "Горить ватра" і весь час пильнували, щоб вона добре горіла. Після цього під тріск сухих дров полилася розповідь про Україну. У канву розповіді час від часу впліталися історичні пісні про княжі часи, козацькі, про добу січового стрілецтва. Дійство програми новацького вогника проходило наче казка. Ми намагалися у значній мірі заінсценізувати її. Крім розповіді і пісень, виконувалися також новацькі танки, читалися вірші.

Та ось підійшла до кінця програма вогника. Всі знову стали в коло. За доброю новацькою традицією перед закриттям вогника складається подяка за добрі вчинки. Потім всі взялися за руки, схрестивши їх, і заспівали пісню "На добраніч". В цей час відбувається обряд "передачі іскри" — комендант дружньо тисне руку своєму сусідові, той — своєму, поки "іскра вогника" по колу не повернеться до коменданта. Після цього всі прощаються. Так закінчився наш вогник. Але він продовжує горіти в наших серцях. Цей вогонь дає нам силу. Йому ми звіряємо свої щирі серцеви бажання про чесну, віддану і безкорисливу працю всіх нас для добра Пласту і в ім'я утвердження Соборної Української Держави.

Федір Коник

(“Галицька зоря”,
Дрогобич, 30 квітня 1991)

Сестричка Скрипочка цілує всіх на ніч

Цього літа вперше після багаторічної перерви зібрався на Україні новацький табір української скаутської організації «Пласт».

Зрайка дітей захоплено бавилась на галявині лісу. Та раптом одна з дівачок вигукнула: «Стріла! Сестричко Лесичко, біла нас опала стріла!» Вже через якусь мить переходила з рук у руки записка, що була припишена до загадкової стріли. Зміст її був такий: «SOS! Вертутій.» А довершувала таємниче послання невеличка зелена крапелька.

— То зелена кров лісового жителі!
— Так, так, Вертутій у біді!
— «SOS» — то «рятуйте». Що робити?
Дайко дітей побігло до табору біля на-
сплох. Чотверо найвідважніших метнулися
у той бік, звідки летіла стріла; шукати
слідів. Решта — замилилася на місці.
на схоплювані, згадували, що хто знає про
жителів лісу та тих лісових духів.
За кілька хвилин на галявині аж-аж
сперечалися. Одні гарячково перебірали
версії порятунку — інші — шукали
слідів, прикмет, що вказали б дитячому
швидко. То була стрілка, викладена з
прутиків на місці, де колись була ватра.
Чому саме тут? Вивалється, всі літ. духи
дуже-дуже бояться вогню. По таких стрі-
лах втрапили до лісової академії.

Далі — це цікавіше. Діти просто жували
у казні: знаходять закованого листа
академіка Варсави, виконують завдання,
описані в ньому.

Ніні, це не вигадки. Все це насправді бачи-
ли і пережили маленькі учасники українсь-
кої скаутської організації «Пласт». Непідви-
лік від невеличкою прикарпатського села
Сприня, в туристичному таборі вони
зайняли декілька будиночків. І ось тут у них
незвичайне. Насамперед — назва. Їхнього
табору: це вам не якась собі «Зірочка» і
навіть не «Ялиночка», а «Галлявина саїт-
лячків!» (Назва табору пішла від знамені-
тої повісті-казки для дітей українського
письменника Віктора —Близниці). Дітей
віком від 6 до 12 років називають новаками,
які об'єднуються не в загони, а рій. Кожен
рій має свою назву. Оскільки новацький
табір, тобто «галлявина», отака саїтлячків-
ва, живе на ній все те, що в лісі саїтлячків.
Тому рій тут — Воєняні Блискавиці і Гни-
лички, Трухлявки і Поїтрулі, Сестрички-
Запальнички і Мрійливі Мигілочки (так,
так, саме мрійливі, бо живуть у будиночку
під назвою «Мрія»). А рій хлопчиків назвав
себе Чубликами.

Петро Петрович Осюрак, директор шко-
ли № 3 м. Самбора — педагог з чималим
стажем. А в цьому туристичному таборі він
працює вже 15 років. Але таке йому
доводиться бачити вперше: по суті, діти
більші забавляють дітей менших. Але як
забавляють? Малатам тут цікаво, вони
зажди захоплені, есеселі, жава... Ще жодно-
го разу не доводилося чути про те,
що комусь нудно, хочеться додому. Діво-
чка-новачка навідріз відмовилась ітати з ште-
том і мамою на море — їй хочеться бути
тут. А інший хлопчик чомо привітав
батьків, хєй до нього приїхали, відніс
у будиночок торби з харчами, а потім з
серйозністю і прямиотип поважного до-
рослого чоловіка промовив: «Ну, бувайте
здорові, біжу, бо там на мене чекають
хлопці». Іншим батькам довелося спостері-
гати за своїми дітьми в ідальні. А це,
погодьтєся, виводить незвичайне: коли
стали накриті, діти встали, моляться,
співають «Смачного!» і тільки після цього
беруться до їжі. Закінчується трапеза
млявотою і голосним, дружим «Дякуємо!».
Споєрдіно проводиться й зарядка (тут її
називають забути українським словом
«руханка»). Діти імітують копалів чи
капаків, котрі розмахують шаблями, ки-
дають списи або крадуться навириядки.

Дуже хороша у них дисципліна, у осьому
і осьому дотримуються порядку. Дітей ніхто
не лає й не карає, не принижують їхньої
гідності. Як для нашої системи виховання,
все це — фантастика.

За той час, відколи пластуни в таборі,
вони своїм малатам влаштували стільки
найрізноманітніших конкурсів, змагань,
захоплюючих ігор та лісових пригод, що,
лідається, чогось нового вигадати неспро-
можній дитина з найбагатшою фантазією.

Але на Галлявині саїтлячків кожного дня
діється щось нове. Як це їм вдається?
...розмови з командантом пластового
табору Сестричкою Соломією та бунчу-
ком Сестричкою Лідвою з'ясувалося, що на
Галлявині їх є 12 виховників. Кожного дня
організується черговий. Він повинен скла-
сти розпорядок дня, дати
уважні доручення. Великі імпровізує готують
турини. Для цього-маємо літературу
нас, звичайно, на вагу золота,
дисципліни достатньо не надходять, а в нас
не дивають.

Ді рчі, пластова діаспора чималенька —
в десанках країн світу ходять у мандрівки
українські скаути. І найголовніший орган
управління, Головна Пластова Булава,
яка, ще не повернулася на Україну,
знаходиться в США.

Серед виховників є шістнадцятилітні та
вісімнадцятилітні, а є й ті, кому тринадцять
всього за доадцять. І далеко не всі з них
спеділоги за фахом. То чи не важко, питаю,
працювати з дітьми?

— Доводиться, звичайно, нелегко. Ніхто
з нас відпочинку не сподівався. Але коли
зрозуміли, як саїтлячків оченята наших
німачків, їхні бадьорі обличчя, приходили
після каліскової у будиночок і починали
ліну вигадувати щось нове, це цікавіше.
Крім завичайних забав, хоч це також
живево, — розповідає Соломія, — ми сто-
посмо дітям всі умови для розвитку, праці
над собою. Адже саме це є метою скаутсько-
го руху. Тут вони переходять пластою
амілою: кожну яка, змаган, джюра, при-
телька росли, лісова мавка (для дівачок)
або лісовик, мандрівник по-Україні. Самі
новаки можуть котраюць з-поміж себе
надати звання сміхуна чи веселунки.

На моє запитання, хто у осьому цьому
допомогає, відповідь була такою:

— Ніхто сторонній. Нас, виховників,
чимало і кожен любить дітей і є великим
ентузіастом нашої справи. Сестрички Гри-
на, Гощка, Моргуляка, Лесичка, Скрипочка,
Оксана, Наталя, ще — братики Скоп, Коас,
Біба, — всі є фахівцями у своїй справі. Адже,
щоб вчити дітей, треба самому мати
добрій багаж. Якщо почнеш обдурювати
дітей, одавати ширість, вони це відразу
вбачують. Чому так незвично величаво
одні одного? У Пласті прийнято мати
вечірні. Переважно, нам їх дають самі діти,
це їм цікаво.

...Повернулись діти на галявину десь через
годину — гомикі, моторні. Кожного пере-
починали враження: вони бачили сліди
Варсави, читали записку Чублика, знайшли
стрілу Маркусі, і, найголовніше, вратували
лісовичка Вертутія. Кожен рій запалив
ватру, щоб відлякати лісових духів і розсія-
ти їхні чари. Тепер новаки з осеселою
пластовою піснюю ішли до табору. І вже
через кілька хвилин дружно працювали
ложками.

Пізно ввечері процався я зі Спринєю,
з Галлявиною саїтлячків, першим новацьким
табором на Україні. І огорну мене великий
жал: скільки поколінь було по-справжньому
обкрадено.

Р. ШТИПУК,
м. Самбір, Львівщина

ОРЛИ пишуть

ПЛАСТ
Українська Скаутська Організація

СТАНІЦЯ ТЕРНОПІЛЬ
Україна, 282001, Тернопіль, вул. Листопадава, 1
тел.: (03522) 5-24-02
для листів: Головна пошта, в/с 22
Р/р 000701367 в АКВ м. Тернопілля
МФО 338017

PLAST
Ukrainian Scout Organization

STANYTSYA TERNOPIL
Ukraine, 282001, Ternopil,
Lystopadova str., 1
telephone: 5-24-02
mailing address:
Central post-office, P.O. box 22

"27" 10 1991р.
№

ВЕЛИКАЧОВНИЙ ДРУЖЕ ОРЕСТЕ!

Надсилаємо Вам зразки перших чисел п'ятого в нашому краї пластового видання "Цвіт України", про яке Ви вже, напевне, чули. Попри всі труднощі, які маємо, ми розраховуємо до кінця цього року стабілізувати випуск газети і видавати її регулярно, двічі на місяць.

Пропонуємо налагодити співпрацю між нашою газетою і редагованим Вами "Вогнем Орлинської Ради". Метою такої співпраці може бути обмін матеріалами, ідеями, заувагами тощо.

Просимо також надсилати нам регулярно по 2 примірники доступних Вам пластових та інших українських видань, якими ми хочемо поповнювати створену в пластовій домівці "Бібліотеку української молоді". Це стосується і тих видань, які виходили у минулі роки і ще збереглися у вашому розпорядженні /зокрема згідно рекламних списків, які подаються у "В.О.Р" та інших пластових журналах/.

Оскільки ми ще не маємо ні українських гривень, ні американських доларів, а "окупаційними", імперсько-російськими гублями користуватись у розрахунках між пластунами вважаємо нижче своєї гідності, то просимо рахунок за надіслану нам літературу надсилати до англійського прем'єр - міністра, бо розрахуватись ми будемо щирим золотом із скарбів гетьмана Полуботка...

Шановний друже Оресте! Просимо надіслати нам Ваші особисті зауваги щодо "Цвіту України" та поради, як поліпшити цю газету.

Чекаємо на відповідь.

З повагою
Станичний

С К О Б Е І
Stanychny

МІТРОСЛАВ ПАВЛІВСЬКИЙ

ДОБРИЙ ДЕНЬ ДОРОГІ ДРУЗІ

Пише до Вас прихильник Пласту в Україні, братчик Петро. Після успішного закінчення 11-ої Ради Орлиного Вогню у карпатському містечку Славське, я почав отримувати пластові журнали. На мою адресу вже прийшли такі видання:

Вогонь Орлиної Ради чч. 88 і 89.

Готуйсь чч. 1 - 6, 1991 р.

Юнак чч. 1 - 3, 1991 р.

Від усіх, хто читав і кому стали в пригоді ці журнали, посилаю слова сердечної подяки усім тим людям, що причетні до видавництва та поширення пластової літератури на землях України.

Братчики і сестрички в Україні ще не мають достатнього досвіду роботи. На жаль, не так вже й часто ми маємо можливість поспілкуватися з пластунами інших країв, тому такими бажаними для нас є пластові журнали.

На обкладинках журналів та на конвертах я знайшов кілька різних адрес і я не знаю, на яку саме надсилати свого листа. Будьте ласкаві, не сердіться на мене, якщо я помилився адресою. Та все ж маю надію, що цей лист потрапить до рук того, кому я так багато завдячую.

Зараз я хотів би написати кілька слів про себе. Мені зараз 17 років. Живу в місті Тернополі. Закінчую середню школу. Пластом зацікавився у березні 1990 року, але ще не записаний. Тоді ж я і мої друзі утворили гурток "Сокіл". У жовтні ми вже мандрували до Моршина на Установчий З'їзд Української Скавтської Організації "Пласт". Наприкінці року пройшов дві частини крайового вишколу впорядників УПН у Львові, а також відбув вишкіл впорядників УПН "Ради Орлиного Вогню". На той час я вже мав новацький рій "Дятлі". Літом цього року був виховником в окружному новацькому таборі "Лисоня". Восени мої хлопці перейшли в юнацтво, а я набрав інший рій ("Кажани"). А зараз працюю з новим роєм.

Ще на вишколі у Славську говорилося про допомогу пластовим видавництвам. Тоді ще я не розумів, про яку допомогу йшла мова. Знайомлячись із літературою (мається на увазі пластовою), я зрозумів, у чому може бути наша допомога. Також я помітив, що кожний журнал відрізняється призначенням, але є й спільність - це те, що кожний пластун може надіслати до нього свої дописи. Ось на це я й звернув. На даний час у мене вже є декілька, на мій погляд, цікавих матеріалів, які могли би зацікавити читача.

Надсилаю Вам допис Романа Бориска, що був виховником у таборі "Лисоня" і декілька веселинок. Я вважаю, що в журналі "Готуйсь" можна було би відкрити веселий куточок.-

До побачення!

Бр. Петро Гуцул
13. XII. 1991 р.

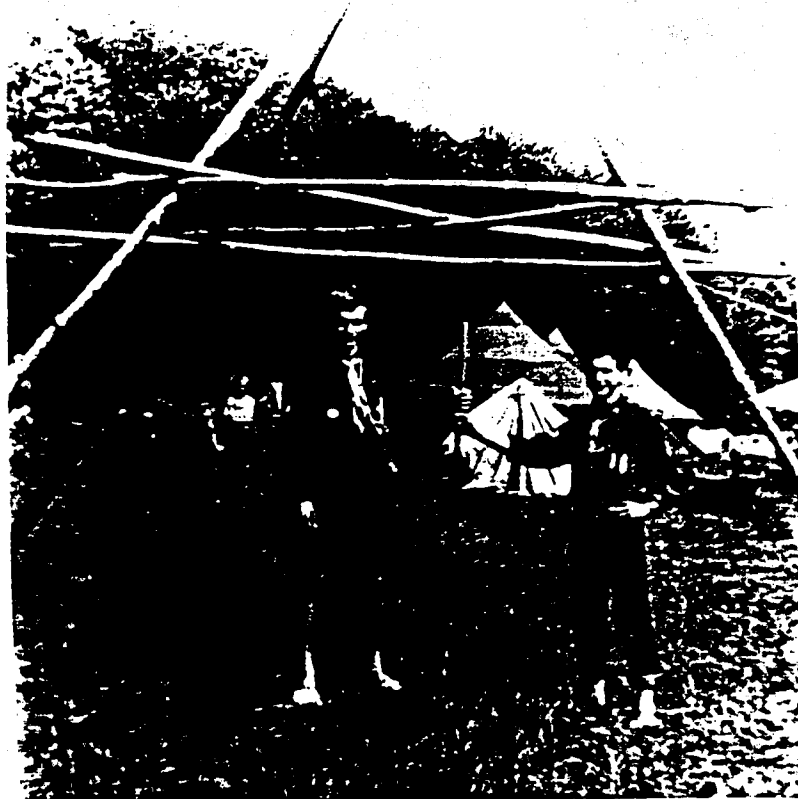
ВІДПОВІДЬ РЕДАКЦІЇ: Пиши до нас на адресу Редакції, яку знайдеш на II-ій сторінці обкладинки цього журналу. Присилай свої матеріали - ми радо помістимо все, що буде цікаве для братчиків і сестричок у всьому світі.-

ТАБОР "ДИСОНЯ"

ПРАСОНОВОЇ СТАНЦІЇ ТЕРНОПІЛЬ, ЛІТО 1991 Р.

Після теренової гри

Бр. Петро і бр. Роман при головній брамі
табору "Дисоня"

НОВАКИ З ВПОРЯДНИКАМИ

Зліва направо: бр. Роман /Дигини/, пл. прик. Роман /Крільки/, бр. Петро /Гуцул/.

ДОРОГІ ДРУЗІ

Щиро дякуємо за матеріальну підтримку та три примірники "В.О.Р." ч. 88 - така література в нашій Рідній Краю зараз на ціну золота, адже з її допомогою ми будуємо Пласт. А для того, щоб Ви більше дізналися, як у нас ідуть справи, моршинський Рій "Волоцюги" вирішив стати колективним дописувачем "В.О.Р." та "Готуйся!" Отже, користуючися з нагоди, направляємо з братчиком Ханом деякі матеріали. Якщо вони сподобаються і підходять до друку - напишіть і ми присилатимемо ще.-

Всім пластунам, які випускають, передплачують і читають Ваш журнал від новаків з Рідного Краю - Г О Т У Й С Я

Зі Рій "Волоцюги" - бр. Кульбас, ЦМ
Моршинська Станиця

ЦІКАВЕ ЗВІДУСІЛЬ

СПОМИНИ ПРО 100-У Р.О.В. У СЛАВСЬКУ

Вже ватра згасає, та щирість любови
Запалює в серці все нові вогні.
Вогні ті любови до рідного краю,
До синього неба і жовтих ланів.

Ніщо не згасить їх, бо разом навіки
З'єднались у гурті гарячі серця.
І пам'ять про зустріч і працю в Карпатах
Буде з нами все, до кінця.

У горах Карпатах, чарівно-прекрасних
Здружились до смерти у дні зимові.
Вже один без одного жити не можем,-
Все в мріях у горах збираємось ми.

І хочеться вірити: кожна ця зустріч
Чимсь дорогим стане кожному з нас,
Таким чистим, ясним, як вогник новацький,
Що ми запалили у радісний час.

3. II. 1991 р. - Федорів Петро (Тернопіль)
5. IV. 1991 р. - Хоршунова Ліда (Львів).

Роман Купчинський

ЛІСНИЦЬКА КОЛЯДА

Народився Христос
У колибі лісній
Серед шуму ялиць
В сніговій рясній.

Трембітали Йому
Зимові вітри
Воздавали хвалу
І горби і яри.

Покланялась Йому
Всяка твар лісова,
Показала всім путь
Бистроока сова.

Дик доріжку в снігу
До колиби зробив,
А господар-борсук
Стіни мохом оббив.

Олень сіно зібрав
Запашне на весь ліс,
А кудлатий ведмідь
Щільник меду приніс.

Щоб росли, як трава,
Щоб цвіли, як роса,
Щоб радів весь народ
І земля й небеса...

Білка з дуба сплила
На далекий поріг
І Христу подала
Золотенький горіх.

Лис Микита прийшов,
Бачить: мерзне Христос,
Положився в ногах,
Не приступить мороз.

Вийшли в ліс лісники-
А над лісом зоря,
Чують щєбіт пташні,
Чують гамір звірят.

Не зважали на сніг,
За зорею пішли
І в колибі лісній
Немовлятко знайшли.

Поклонились до ніг:
"Славен, Боже, еси!
Май в опіці святій
Українські ліси.

48
Золоте шир'ячко

Утікала Божа Мати
Перед Іродом поганим,
Упадала від знемоги
В лісі збилася з дороги.

Аж тут гульк, не знати звідни
Два дівчатка, дві сирітки,
У лісу хворост збирали,
Шлях Марії показали.

А коли Пречиста Мати
Сіла трохи спочивати,
То дівчатка їй з криниці
Принесли горня водиці.

Знов полями йде Марія,
Холод тисне, вітер віє —
Надлітають пташенята,
Легнокрилі голуб'ята.

Птахи плануть: "Ми голодні,
Ми летіти вже негодні!
Ой, скажи нам, Божий Сину,
Де б дістати хоч зернишу?"

І сказав Ісус-малятко:
"Там, за лісом видно хатку;
Сирітки там ті маленькі
Мають зерна по дві жменьки.

Як з'їсте по зеренцеві,
То дасте їм по перцеві,
А що далі — не журіться!
І перце їм пригодиться".

Прилетіли голуб'ятка,
Де стоїть убога хатка,
А з хатини вийшли доні,
Сиплють зерно із долоні.

Дзьобнули по зеренцеві
І спустили по перцеві,
Піднялись і полетіли
Понад поле помертвіле.

Діти пір'я позбирали
Й зачудовані спитали:
"Гей, а звідни диво тее:
Що перце, то золотее!"

І раділи діти в хаті:
— Ми щасливі! Ми багаті!
Буде хліб і нашна буде,
Добрий Бог нас не забуде!"

Роман Завадович

Любий Гриць

Снігурки-снігурі
Розлітались на дворі.
Я їм виніс за поріг
Гречки, сім'ячка на сніг.

І тоді, - я чув це сам, -
Закричали птиці:
- Ти завжди був любий нам,
Ти найкращий, Грицю!

- Платон Воронько

Обід для снігура

Насипала зима снігу
на дороги, на лани.
Ходить снігур без обіду, -
ще змарніє до весни.

Я зерна йому виношу,
сиплю в кошик під вікном.
Він радіє і порошу
вмить розвихрює крилом.

Чом тепер йому журиться,
що скриплять морозом дні...
На плече сідає птиця, -
щиро дякує мені.

- Микола Сингаївський

Пісня про ялинку

Сніг та й сніг навколо ліг,
Грає сріблом білий сніг.
А ялинка молода
Наче влітку вигляда.

Ой зелена та весела!
Веселить міста і села.
Ми прикрасимо ялинку,
Заспіваєм пісню дзвінко:

- Ой ялинко-деревце!
Ось тобі і те, і це,
Щоб ти гарною була,
Наче квітка розцвіла.

- Максим Рильський

Перший сніг

Сніг!
Сніг!
Сніг іде
На усьому світі!
Ловить весело дітей
У пухнасті сні.

Сніг,
Сніг,
Білий сніг,
Мокрі рукавички...
Та зате в нас краща всіх
Баба-сніговичка!

-Володимир Чубенко

Каченята

Простудились каченята:
- Кахи-ках! -
Віднесу я їх до хати
на руках.
Буду гарно доглядати
день при дні.
Поправляйтесь, каченяточка,
мені.
Всім термометри під крильця
покладу
і по лікаря пташиного
піду.
Напою я вас тепленьким
молочком.
Нагодую і накрию
рушничком.
А коли вам стане зовсім
гаряче -
налякається простуда
і втече.

-Неоніла Стефурак

З НОВИМ РОКОМ

З Новим Роком, браття милі
 В новім щастю, в новій силі
 Радісно вітаю вас
 І бажаю, щоб в здоров'ю
 В мирі, з братньою любов'ю,
 Відтепер ішов вам час.
 Щоб думками ви міцніли,
 Багатіли, не бідніли,
 Щоб веселим був ваш дім.
 Дай вам, Боже, все, що гоже!
 З Новим Роком вас вітаєм
 Жити довго вам бажаєм
 Поки наша Україна
 Вільна встане та єдина.

Іван Франко

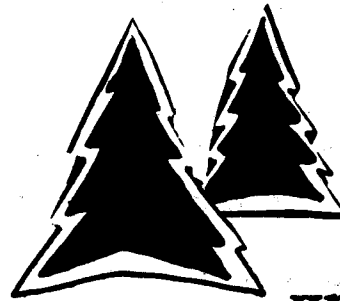
Т. Г. ШЕВЧЕНКО

І ДОСІ СНИТЬСЯ: ПІД ГОРОЮ...

І досі сниться: під горою,
 Меж вербами та над водою,
 Біленька хаточка. Сидить
 Неначе й досі сивий дід
 Коло хатиночки і бавить
 Хорошес та кучеряве
 Своє маленькеє внуча.
 І досі сниться: вийшла з хати
 Веселая, сміючись, мати.
 Цілує діда і дитя.
 Аж тричі весело цілує.
 Прийма на руки, і годує,
 І спать несе. А дід сидить,
 І усміхається, і стиха
 Промовить нишком:
 — Де ж те лихо?
 Печалі тії, вороги? —
 І нищечком старий читає,
 Перехрестившись, «Отче наш».
 Крізь верби сонечко сіяє
 І тихо гасне. День погас.
 І все почило. Сивий в хату
 Й собі пішов опочивати.

НЕ ЩЕБЕЧЕ СОЛОВЕЙКО

Не щебече соловейко
 В лузі над водою,
 Не співає чорнобрива,
 Стоя під вербою,
 Не співає — сиротою
 Білим світом нудить:
 Без милого батько-мати —
 Як чужії люди.
 Без милого сонце світить —
 Як ворог сміється,
 Без милого скрізь могила...
 А серденько б'ється.

І. Нехода

Пісня про ялинку

У лісі, в лісі темному,
 Де ходить хитрий лис,
 Росла собі ялинонька,
 І зайчик з нею ріс.

Росла собі ялинонька,
 І зайчик там не раз, —
 Маленький сірий заїнько
 Од вовчика ховавсь...

Ой, снігу, снігу білого
 Насипала зима!

Прибіг сховатись заїнько
 Ялиноньки — нема.

Ішов тим лісом Дід Мороз,
 Червоний в нього ніс.

Він зайчика-стрибайчика
 У торбі нам приніс.

Старий, веселий Дід Мороз,
 Із снігу борода...

Сміється сірий заїнько
 З торбини вигляда.

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР

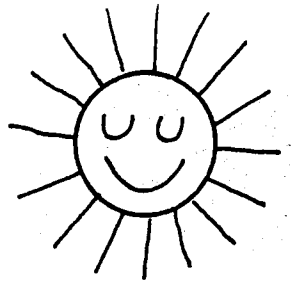
Гей, ялинка на столі —
 В хаті так привітно,
 Лине радість по землі
 Яблуновоцвітно...

Грають зорі у вінку
 В срібнім павутинні,
 Пісню радісну, дзвінку,
 Сіють по долині.

На ялинці угорі
 Янгол усміхнений —
 Ходить Господь по дворі
 По усій Вселенній.
 Ходить Господь по дворі
 Та й Пречиста Мати —
 Стали стрільці назорі
 Десь колядувати...

Орляча Розвага

Сірий Орел Іван Франів

ПЕРЦЕМ ПО ЗВІТАХ ГПБ

Насамперед хочу подати кілька пропозицій на зміну в Пласті назовництва і закону.

1. Тому, що в ГПБ на головних постах є військові старшини, є нагода запровадити в Пласті справжню дисципліну, але то треба починати від новацтва. Отже пропоную змінити в новацькому законі замість: "новак слухається своїх виховників" на: "новак слухається своїх полковників".
2. Тому, що в звіті ГПБ змінено назву журналу "Юнак" на "Юник", діловод видань хоче називатися Микола Юнак.
3. В Орлиному Крузі був лиш один Старий Орел, а всі інші члени називалися Сірі Орли. Та тепер багато сірих орлів вже посивіли і полисіли, але не можуть називатися старими, бо в Орлиному Крузі може бути лиш один з титулом Старого Орла. Так, щоб піднести ступінь вище, пропонується змінити на: сивий, або лисий орел, - відповідно до його вигляду.

Прийшла вістка з України, що вже вільні стали,

Що вже навіть пластові загони повстали.

Що гуртуються вже хлопці відважні, бойові,

Що готові вже до бою, мов стрільці січові.

Також кажуть, що вже Левів у строї вбирають

Що вже навіть пластову програму вкладають.

Що там провід пластовий із морської фльоти

Додає їм більше сили, до Пласту охоти.

Що вправи в них інтенсивні, навіть дуже модні,

Бо зайняття пластові цілий час підводні.

Діяспорна Га-Пе-Бе стала міркувати

Яку поміч в Україні Пластові подати.

Радилися і шукали, та й врешті згадали

Ту ідею пластову, яку вже приспали.

Пощо пластову ідею будемо тримати?

Ліпше її в Україну назад відіслати.

То ж святочно, з парадом ідею прибрали

Та й пластунам в Україну назад передали.

Йдуть ідеї в Україну, до рідної хати, -

Може будуть вас там в Пласті краще шанувати.

В Україну поїхали пластунки з Канади

Щоб там дати пластунам практичні поради.

Помагали пластунам - були дуже раді,

Що буде Пласт в Україні, такий як в Канаді.

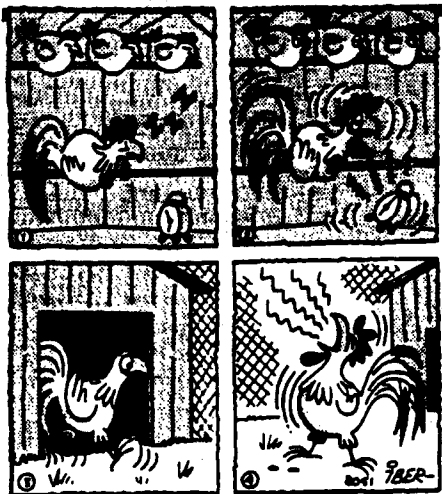
Прийшов наказ з Га-Пе-Бе, найвищої влади:

Заборона говорити пластункам з Канади

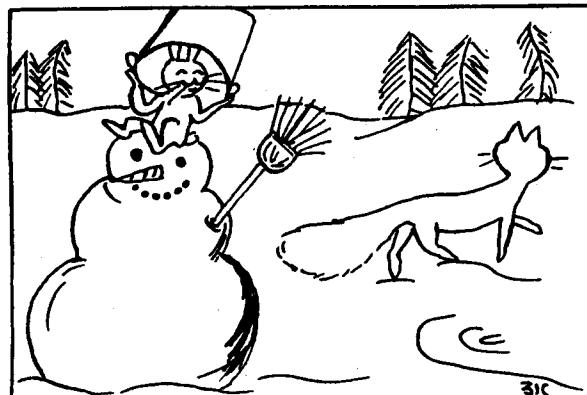
Бо вони про Пласт в розмовах зле інтерпретують

Та між Пластом й Га-Пе-Бе сильний мур мурують.

Без слів...

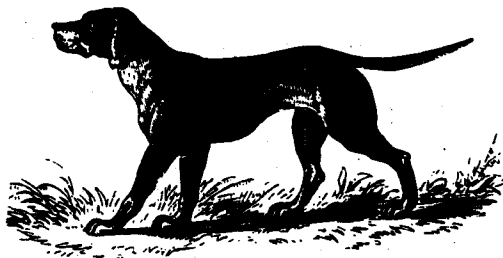
Я перевів точний опит усіх мешканців цієї хати і вони заявили на 100% проти твоїх гострих правил.

ЧИЙ ПЕС РОЗУМНІШИЙ?

— У нас такий розумний пес: щодня приносить газети, які ми передплачуємо.

— А у нас ще розумніший: носить і ті, що ми їх не передплачуємо.

ПОРАДИ МУДРОЇ СОРОКИ

Листи для Мудрої Сороки слати на адресу Редакції /див.: ІІ стор. обкладинки/ з допискою: "Для Сороки".

ДОРОГА СОРОКО!

Чому нічого не чути від братчиків і сестричок з Австралії? Тарас

ДОРОГИЙ ТАРАСЕ!

Бо вони так інтенсивно працюють над дописами для "В. О. Р." Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Першого дня табору ми визначили, хто з новачок має стояти на варті. Але братчики з табору новаків з нас сміялися, що ми не вміємо говорити.
Іринка

ДОРОГА ІРИНКО!

"Варта" - це польське слово. У Пласті ми кажемо: стійка. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Чи можлива любов на віддаль? Віктор з Києва

ДОРОГИЙ ВІКТОРЕ!

Попробуй! Я можу заізнати Тебе з одною сестричкою з Торонта... Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Коли Пласт перебере піонерський табір "Артек" на Криму? Ліда

ДОРОГА ЛІДО!

Як тільки друг Криськів улаштує рейд в той бік. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Чому ЮМПЗ має бути в Америці, а не в Україні? Мирон

ДОРОГИЙ МИРОНЕ!

ЮМПЗ відбулася при кінці минулого року в Австралії. Цього року буде ЮМПЗ у Канаді, а в 1993 році плянують ЮМПЗ в Україні. Так відмічуємо 80-ліття Пласту.
Сорока

З М І С Т

ВІД РЕДАКЦІІ.....	1
ДОКУМЕНТИ НАШИХ ДНІВ: Лист Орлиного Круга ч. 157.....	2
МУДРІСТЬ СІРИХ ОРЛІВ.	
Гніздовий Вогник - Бр. Тарас Ференцевич.....	3
Збірка Гнізда - Сірий Орел Надя.....	4
Орлина Ватра - Н. Туз.....	8
ЩО РОЗКАЖЕМО НОВАЦТВУ?	
Квітка Щастя - Сіра Орлиця Христя Санторе, ЛМ.....	10
Святий Вечір на Україні - Катря Янківська.....	11
Горда Пава - Константина Малицька.....	12
МАЙСТРУЄМО - Сірий Орел Денис	
Карта Європи.....	14
Квітка Незабудька.....	15
Княжа Корона.....	16
ДІТИ СПІВАЮТЬ	
Добрий Вечір Тобі, Пане Господарю.....	17
Щедрик-Бедрик.....	17
Нова Радість Стала.....	18
В Глибокій Долині.....	18
Ой Учора Извечора.....	19
Щедрий Вечір, Добрий Вечір.....	19
НОВАЦЬКИЙ ТАНОК: Коза.....	20
ІГРОВИЙ КУТОК	
Попелюшка.....	21
Крамниця з Капелюхами.....	21
Відьми.....	21
Заєць у Капусті.....	21
Линва.....	21
Твердиня.....	22
Ходи за Мною.....	22
Хата.....	22
Подорож.....	23
Квач.....	23
САМОДІЯЛЬНА ГРА: Свята Вечеря в Рядях УПА - С. О. В. Мельник.....	24
ІЗ ПРИРОДНИЧОГО ЗАПИСНИКА	
Мільтон і Булька - Л. Толстой.....	27
Горіхи - Г. Гордієнко.....	28
Колумбів Перець.....	29
РОЗГАДАЙТЕ?: Хрестиківка : сестр. Христя Марків.....	30
ПРИКАЗКИ.....	31
ВІСТІ З УКРАЇНИ	
"Лисоня" - Бр. Роман Бориско.....	32
Ти Гори, Гори, Наш Вогнику! - Федір Коник.....	32
Сестричка Скрипочка Цілує Всіх На Ніч - Р. Штипук.....	35
ВІСТІ ЗІ З. С. А.....	36
ОРЛИ ПИШУТЬ.....	37

(Продовження на наступній сторінці)

